Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 133 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 11 ՅՈՒՆԻՍ 1884 (Ն. Տ.) 23 ՅՈՒՆԻՍ — 29 ՇԱՊԱՆ 1301

ԳԱՅՄԱՆ

Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 զուրուշ. երկու անգամի համար 2 զուրուշ է. աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կը լլլլլ։

Օտարոտոյ վճարելիք նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել

«Առ խմբագրութիւն ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ օրագրի»

ԹՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ. Ղալաթիա, Նորատունկեան խան։
իսկ դաւառներէն հետեւեալ հասցէին՝

{ كلاره } درعلى غلطه خانده نورادونكيان

غزته‌سى اداره‌سنه

40 ՓԱՐԱ

ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝

Կ. Պոլսոյ	Համար	Տարեկան	դահեկան	արծաթ	200
»	»	Վեցամսեայ	»	»	100
»	»	Եռամսեայ	»	»	50
»	»	Ամսական	»	»	20
»	»	Հատով	»	»	1
Դաւառաց	Համար	Տարեկան	»	»	240
»	»	Վեցամսեայ	»	»	120
»	»	Եռամսեայ	»	»	60
Օտար	երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք		56
»	»	Վեցամսեայ	»		28

Դուրս ղրկուած ընդհատ համար տասնեակ ֆրանքը խմբագրութեան վրայ է։

40 ՓԱՐԱ

Կ. ՊՈԼԻՍ
ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 11 ՅՈՒՆԻՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՖԵԼԼԱՀՆԵՐԸ

Ո՛չ Անգլիացիք, ո՛չ ալ Նուպար փաշայի Նախարարութիւնը ցարդ չէր կրցին բան մ՚ընել Եգիպտոսի ներքին վիճակը բարւոքելու համար։ Ֆելլահներն որք ժողովրդեան մեծագոյն մասը կը կազմեն՝ որոց լուծին ներքեւ միշտ կը հեծեն, և նիւթապէս շատ խեղճ վիճակի մէջ են։ Դատական բարենորոգումն Ալէքսանդրիայէն և Դահիրէէն դուրս գոյութիւն չունի։ Եգիպտացի ժողովուրդը կ՚աշխատի՝ ո՛չ թէ իւր բարոյական և նիւթական բարեկեցութեան համար, այլ օտար բանակ մը պահպանելու և օտար արժեւորաց քսակը պարարելու համար։ Այս խեղճ ժողովրդեան ու խեղճ երկրի վրայէն քաղաքական և ուրիշ մեծ արիւներ ալ պակաս չեն։ Ցարի չանցնիր որոյ ամառն իրեն հետ չը բերէ մեծ արիւն մը Եգիպտոսի վերայ։ Զինուորական ապստամբութիւն, ռմբակոծում, քոլերա, Սուանի ապստամբութիւն, և այլն, իրարու կը յաջորդեն տարուէ տարի, և չգիտցուիր թէ բնական ու անբնական չարեաց այս յաջորդութիւնը երբ պիտի ընդհատի, և երբ փարատեսներու պատմական երկիրը քիչ մը խաղաղութիւն և բարեկեցութիւն պիտի վայելէ։

Անգլիացիք, որք անչուշտ մեծապէս պատասխանատու են Եգիպտոսի այժմեան վիճակին համար, չեն սքօղեր իրաց ու գործոց անգոհացուցիչ կացութիւնը։ Թոյլ իւր նախընթաց շարաթ աւուր թուով կ՚ըսէր։ «Առեւտրական վստահութիւնը բոլորովին անհետացած է երկրէն (Եգիպտոսէն)՝ պէտք է խոստովանիլ՝ դվխաւորապէս մերյոսի վարչութեան պատճառաւ, և հետեւաբար ճարտարութիւնն անգործութեան նաւեւտուրը դադարման դատապարտուած են։ Աղքատացեալ գիւղացիք, խնամ չը կրնալով տանել իրենց հողերուն, կ՚աղքատացնեն զանոնք։ Հանրօգուտ շինութիւնք առաջ չկրնալով տարուիլ, հողերը չեն կրնար ժամանակին ջրուիլ, կ՚սպականին, քիչ հունձք կուտան։ Ջրանցքներն աւազով լցուած են, մաքրող չկայ։ և դեռ մեր ժամանակներս բարեր եղող երկիրներ այժմ ամուլ են։ Անարդարութիւնն անարգել առաջ կ՚երթայ երկրին մէջ, և հարուտք իրենց օգտին կը գործածեն այն ջրանցքներ և այլ հանրային շէնքեր որք տակաւին կրնան բանի մը ծառայել։ Օտարներու և ընիկներու ագահութեամբ առաջ եկած չարիքներ յոյժ ծանրացած են մեր վրայ։ Զինուորական գրաւման միջոցին, թէեւ ամենքն ալ դիւրաւ կրնային արդելուիլ և ի վերջոյ արմատախիլ լինել, խնամտուն և ազդու վարչութեամբ մը։»

Եգիպտոսի ներքին վիճակն եթէ այսչափ անգոհացուցիչ է ընդհանրապէս, անհնար է համակրութեամբ չդիտել բարենորոգման փորձ մը զոր այժմ Նուպար փաշա կը փորձէ մասնաւոր այլ ոչ նուազ կարեւոր կէտի մը վրայ։ Արդէն ծանուցինք թէ Եգիպտոսի նախարարապետը քննութիւն մը կատարել տուած է Ֆելլահներու վճարած կալուածական տրոյ նկատմամբ, որք բաղդատմամբ հարուտ դասուց վճարած հողային տրոյ, չափազանց են։ Անգլիական վերջին լրագրոյ մէջ կը գտնենք տեղեկագիր մը, զոր Եգիպտոսի պետական կալուածոց մնօրէն Պ. Ռուսէլ անգլիացին՝ Նուպար փաշայի առաջարկութեամբ պատրաստելով՝ մատուցած է Ն. Վսեմութեան։ Պ. Ռուսէլ հինգ տարիէ հետէ կը բնակի Եգիպտոսի մէջ, և 410,000 ֆէտտան հողի մշակութեանց և արտադրութեանց վրայ կը հսկէ։

Պ. Ռուսէլի տեղեկագրէն կը տեսնենք թէ ի Վերին Եգիպտոս տուրք վճարող հողին տարածութիւնն էր 1881 ին՝ 2,404,694 ֆէտտան, որ երկու մասի կը բաժնուի, 1,667,787 ֆէտտան խրաճ վճարող հող և 436,907 ֆէտտան՝ եշէրէ վճարող։ Այս բաւեր, իրենց եգիպտական խնամտով, անմանօթ են բազմաց։ Խրաճ կը վճարեն այն հողեր զորս կը մշակէ հպատակ ցեղն։ Այս տուրքն քանակութիւնը փոփոխական է. բայց հնձոց մինչև էջս արժէքը կրնայ առնուիլ։ Եշէրէ կը վճարեն Խեդիվներու կողմէ երեւելի մահմետականաց և այլոց իբրեւ պարգեւ տրուած կարգ մը հողեր, որք Ղուրանի ցոյց տուած տասանորդատուրքն և եւթ կը վճարեն։ Մէկմէկ Ալի փաշա մեծ տարածութեամբ անմշակ հողեր պարգեւեց բարեկեցեալ անձերու, և բնաւ տուրք չպահանջեց։ Սայիտ փաշա ընկեց զայս ապահարկ։ բայց փոխանակ ամբողջ տուրք պահանջելու, այսինքն հասութեան մէկ հինգերորդը, տասանորդ պահանջեց։ Խրաճէ հողերը Ֆելլահներու ձեռքն են, և կը վճարեն ֆէտտան գլուխ 119 զրուշ։ Եշէրէի հողերն հարուստներու, մանաւանդ փաշաներու ձեռքն են, և ֆէտտան գլուխ 37 զրուշ կը վճարեն։ Սոորին Եգիպտոսի մէջ կան 2,609,712 ֆէտտան մշակեալ հող, որոյ 1,738,693 ֆէտտան խրաճէ և 871,019 ֆէտտան՝ եշէրէ։ Ասատ խրաճէ հողեր կը վճարեն 138 զրուշ ֆէտտանին, և եշէրէի՝ 60 զրուշի չափ, որովհետեւ Սոորին Եգիպտոսի հողերն առաւել բարեբեր են։ Հետեւապէս, Վերին եւ Սոորին Եգիպտոսի մէջ մշակութեան ներքեւ են 3,406,480 ֆէտտան խրաճէ հող և 1,307,916 եշէրէ հող, ընդամենն 4,714,406 ֆէտտան, յորմէ Եգիպտական գանձը կը ստանայ տարին 5,074,146 եղիպտ. ոսկի տուրք։

Եգիպտոս էապէս հողագործական երկիր մը լլլելով, կառավարական մեծագոյն հասոյթը կալուածական տուրքն է, և միանգամայն ժողովրդեան վրայ ծանրացող մեծագոյն տուրքն այս է։ Ուստի, գանձային բարենորոգման հիմը կալուածական տուրքը պարտի լլլել։

Արդ, կալուածական տրոյ նկատմամբ դիտելի է թէ, նախ, քիչ տուրք վճարող հողերն հարուստ դասուն ձեռքն են։ երկրորդ, հարբասուոց ձեռք գտնուող և քիչ տուրք վճարող հողերը մեծագոյն մասամբ Սոորին Եգիպտոսի մէջ են, ուր հողը շատ աւելի բարեբեր է քան ի Վերին Եգիպտոս։ այսինքն՝ հարբասուց ձեռքն են ո՛չ միայն քիչ տուրք վճարող, այլ և ամենէն աւելի հունձք արտադրող հողերն։ և երրորդ, խրաճի տուրքը զոր աղքատ դասը կը վճարէ, փոփոխական լլլելով, անարդար կառավարչաց ձեռք կեղեքմանց մեծ միջոց մը դարձած է։ Տայրէի և Տօմէնի կալուածք, որք նախորդ Խեվի Իսմայիլ փաշայի ձեռամբ գեղացիներէն կորզուած յոյժ բարեբեր հողեր են, և որոց մէջէն կառուցեալներ և երկաթուղիներ կ՚անցնին, ֆէտտան գլուխ 10 շիլին միայն կը վճարեն, մինչ Եգիպտոսի մէջ կալուածական տուրքը միջին հաշուով 1 անգլ. ոսկի է։ Այս ընտիր հողերու հասոյթն Եգիպտոսի օտար պարտատերաց պահանջմանց յատկացեալ է, և չբաւելով, ամեն տարի բաց մը կ՚ունենայ, զոր կը գոցէ Ֆելլահն՝ իւր աղքատ և անբարեբեր հողի ֆէտտանին համար 25 կամ 30 շիլին տուրք վճարելով։ Եթէ հարուստ դասն աղքատին հետ հաւասար կալուածական տուրք վճարէ, Եգիպտոսի կառավարական հասոյթը կ՚աւելնայ՝ ի Վերին Եգիպտոս 355,800 ոսկի և յՍոորին Եգիպտոս՝ 681,457 ոսկի։ Փոխանակ այսչափ յաւելումի մ՚ընելու կառավարական հասութեան վրայ, կարելի է համեմատաբար զեղչել Ֆելլահներու վճարած կալուածատուրքը։

Եգիպտոսի աղքատ երկրագործաց դէմ ի գործ դրուած անիրաւութեան նկատմամբ դադտիար մ՚ունենալու համար ուրիշ օրինակ մը սա է թէ, գիւղացիք ամեն տուրք վճարելէն յետոյ, Սոորին Եգիպտոսի մէջ իսկ ֆէտտան գլուխ հաղիւ եօթն զրուշ կը շահին։ Վերին Եգիպտոսի մէջ իրաց վիճակը շատ աւելի դէշ է։ հոն գիւղացիք չորաբեւի հացէն զատ բան մը չեն կրնար գտնել, և ո՛չ հագուստ, ո՛չ բնակարան, ո՛չ ալ ո՛և է շարժուն կայք ու կարասիք ունին։

Նուպար փաշա ձեռնարկած է դարման տանիլ այս խղճալի վիճակին։ Կալուածական տուրքը բարենորոգելով, կ՚ուզէ Ֆելլահներու մէկ հինգերորդը գանգատը բառնալ։ Փաշաներ կան սակայն որք հակառակ են այնպիսի բարենորոգման մը որ իրենց շահերուն կը դպչի։ Բայց Նուպար փաշա, որոյ առաջին նախարարապետութիւնը դատական բարենորոգմամբ նշանաւոր հանդիսացաւ, իւր երկրորդ նախարարապետութիւնն ալ կալուածական բարենորոգմամբ մը նշանաւոր հանդիսացնելու դովելի փառասիրութիւն ունի։ Տեսնենք թէ օ՛րչափ պիտի յաջողի։

ՄԱՔՐՈՒԻ ԽՆԴԻՐԸ

Շաբաթ օրն եկած հեռագիր մը ծանոյց թէ Ֆրանսա բացօրէն ապահովութիւն ուզած է թէ մեռելը չէ գրաւել զՄարոք կամ հաստատել իւր հովանաւորութիւն այդ երկրի վրայ։ Անդլիա պէտք տեսած էր այսպիսի ապահովութիւն մը ստանալու Ֆրանսայէն, և լոկ այս իրողութիւն կը ցուցնէ թէ օ՛րչափ կարեւորութիւն ստացած է Մարոքի խնդիրն, որոյ վրայ մերթ ընդ մերթ տեղեկութիւնք հրատարակեցան լրագրոյս մէջ։ Ֆրանսայի կողմէ տրուած ապահովութեանց հաւատ ընծայելու կամ չընծայելու մասին տպատ ենք։ Այս տեսակ ապահովութիւնք սովորաբար կը տրուին, բայց ժամանակ մը յետոյ ինքնին կը ջնջուին այն ծանօթ փաստով թէ պարագայները փոխուած են։

Մարոքի խնդիրը կարեւորութիւն կը ստանայ. որովհետեւ, ամենէն առաջ, Մարոք աշխարհագրօրէն կարեւոր դիրք մը կը բռնէ հիւսիսային Աֆրիկէի եղերաց վրայ։ Քարտէսի մը վրայ ակնարկ մը նետել բաւ է, տեսնելու համար թէ Ճեբրայիլի սահմանակից և սպանիական թերակղզւոյ և Ճիպրալդարի ճիշդ դիմաց դտնուող ընդարձակ երկիր մը, որ Մէջերկրականի եղերաց մի մեծ մասը գրաւած է, ինչ նշանակութիւն պարտի ունենալ Սպանիոյ, Ֆրանսայի, Անգլիոյ և ասոնց համար։

Ֆրանսայի այժմեան պահանջումն՝ Մարոքի կողմէ սահմանաց ուղղութիւն մը ձեռք բերել է միայն։ Այս նկատմամբ Ֆրանսայի և Մարոքի միջեւ համաձայնութիւն մը արդէն գոյացած կը թուի. մանաւանդ Ֆիկիկի ոլմասիոք Ֆրանսայի պիտի թողուի։ Ասպատակ ցեղեր, ձեզայիր արշաւելով շատ մը կողոպտումներ և աւերումներ գործելէ յետոյ, ստէպ կ՚ապաստանէին Ֆիկիկի ոլմասիան, որ ֆրանսական սահմանէն դուրս է, և այսպէս պատճառ կուտային իրաց անհանգիստ վիճակի մը որ Թուրքիոյ և Դարսկաստանի սահմանագծելոց վրայ եւս մերթ ընդ մերթ կը տեսնուի, և խնդրոյ նիւթ կը լինի։ Բայց ինչ որ եւրոպական տէրութիւնները կը յուզէ, միայն այս սահմանաց ուղղութիւնը չէ. որովհետեւ Մարոքի ֆրանսական ներկայացուցիչ Պ. Օրտէկիի ձեռնարկութեանց մէջ դիտում մը կը նշմարուի առաւել ընդարձակ սահմանգուծութիւնները ընելու Մարոքի կողմն։ Ուազզանի Շերիֆ անուամբ Մարոքի մէջ կայ կէս մը կրօնական, կէս մը քաղաքական իշխանութեան հզօր ներկայացուցիչ մը, որ վերջերս ֆրանսական հպատակութիւն ընդունած է։ Այս մարդ Մարգարէին սերնդէն է եղեր, և կրօնական մասին մեծ ազդեցութիւն ունի Մարոքի համայն խալամաց վրայ, մանաւանդ այն անապատաց Իսլամներուն վրայ, որք զՄարոք կը բաժնեն Ճէզայիրէն։ Ուազզանի Շերիֆն կրօնական իշխանութիւնք ժառանգական է, այնպէս որ Մարոքի մէջ երկրին Սուլթանն գրեթէ հաւասար զօրութիւն ունի։ Մարոքի վերհսկիչ դժգոհ էր Ուազզանի Շերիֆին անկախ ընթացքէն, և այս պատճառաւ երկուքին մէջ վէճեր ծագեցան կարգ մը գործոց առթիւ, զորս մանրամասնօրէն կը գրեն եւրոպական լրագիրք, բայց կարեւորութիւն չունին մեր ընթերցողաց համար։ Այդ վէճերու հետեւանքը սա եղաւ թէ, Ուազզանի Շերիֆը, թէ՛ Մարոքի Սուլթանէն երկիւղ չունենալու և թէ՛ իւր հպատակներն ու երկրներն իւր ուզած կերպիւ կառավարելու համար, ինքզինք ֆրանսական հովանաւորութեան ներքեւ դրաւ։ Հետաքրքրաշարժ պարագայ մ՚է որ Ուազզանի Շերիֆին անգլիացի կին մ՚ունի, և կը վարէ եւրոպական կեանք մը ի Թանճեր, որ Մարոքի ամենէն քաղաքակրթեալ կեդրոնն է, մինչ Սուլթանը կը նստի Ֆէս քաղաքին մէջ, որոյ անուամբ երկիրն ալ Ֆէս կը կոչուի երբեմն։

Ուազզանի Շերիֆը, ֆրանսական հպատակութիւն ընդունելէն թէ առաջ և թէ՛ յետոյ, կարեւոր ծառայութիւններ մատոյց Ֆրանսայի։ Ուրիշներ սահմանագլխին մօտ կը բնակէր, ձեզայիրի մէջ չարութիւններ գործող ասպատակ ցեղերու ձերբակալման համար ազդուագոյն կ՚օժանդակեր ձեզայիրի ֆրանսական իշխանութեանց։ Շերիֆին շնորհիւն է նաեւ որ անապատի ցեղերը չյարձան Ապդ Ամէնայի, որ երկար ժամանակ դէմ դրաւ ֆրանսական զօրաց։ Շերիֆն է նաեւ որ ազդիլեց ուրիշ հզօր ցեղապետ մը՝ Ֆրանսայոց դէմ ապստամբելէ։ Ուստի, ֆրանսական կառավարութիւնը չմարեցաւ պաշտպանել Ուազզանի Շերիֆին, երբ Ֆէսի Սուլթանն իւր իշխանութիւնն ի գործ դնել կ՚ուզէր նորա վրայ։ Երբ Շերիֆը, Ֆէսի Սուլթանին հնազանդիլ չուզելով, իւր ցեղի մարդիկը Մարոքի հպատակութենէ ազատ հռչակեց և ֆրանսական պաշտպանութեան ներքեւ դրաւ, Պ. Օրտէկիս ծանոյց Ֆէսի Վեհապետին թէ այսուհետեւ չի կրնար խառնուիլ Ուազզանի գործոց ու մարդոց։ Ֆիկիկի ոլմասիան ալ որ այժմ Ֆրանսայի կ՚անցնի, Ուազզանի Շերիֆին հոյն է։

Բոլոր այս գործոց մէջ ֆրանսական ներկայացուցչին բռնած ընթացքը կասկածելի կը թուի եւրոպական տէրութեանց, և այս՝ ոչ առանց պատճառի։ Օրինակի համար, Ուազզանի Շերիֆին չափ ազդեցիկ պետի մը ֆրանսական հպատակութիւն ընդունել տրուած լլլելով, կը վախցուի թէ օր մը Մարոքի վերհսկողութիւնն իսկ Շերիֆին ձեռքն անցուցնելու համար միջոցներ ի գործ պիտի դրուին։ Շերիֆին բռնած կրօնական դիրքն այսպիսի հաւանականութիւն մը կ՚ընծայէ։ մանաւանդ երբ իրեն նեցուկ ունի հզօր տէրութիւն մը։ Արդ, երբ Ուազզանի Շերիֆին յաջողի օր մը Ֆէսի դահուն վրայ բազմիլ, աւելորդ է բացատրել թէ Ֆրանսա առանց հրացան մը պարպելու տիրած կը լլլի Մարոքի, և միանգամայն եւրոպական տէրութիւնք չեն կրնար դանգատիլ թէ Ֆրանսական զօրքն իսկ դրաւեց զՄարոք։

Վերջապէս, Մէջերկրականի եղերաց այս կողմն եւս դէպքերն ուշադրութեան արժանի երեւոյթի մը ստացած են, և այս հանգամանքով բաւական ժամանակ միտքերը պիտի զբաղեցնեն, մանաւանդ Սպանիոյ, Անգլիոյ և Իտալիոյ մէջ, երեք տէրութիւնք, որք աւելի կամ նուազ նիւթական ու քաղաքական շահեր ունին ի Մարոք։ Բայց մանաւանդ Սպանիոյ համար, Մարոքին ուրիշ Եւրոպական տէրութեան մը ձեռքն անցնիլը քաղաքական մեծ հարուած մը կրնայ նկատուիլ։

ԱՅՍ ԱՒՈՒՐ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԸՆ

ՔԱՂՈՒԱԾ ԼՈՒՐԵՐ

Այս առաւօտեան թղթատարով մեր ստացած Լոնտոնի և Բարիզի լրագրաց թուականը կը հասնի մինչեւ 20 յունիս, անցեալ ուրբաթ։ Աւասիկ նորագոյն լուրերն ու հեռագրերն, ի բաց առեալ ինչ որ արդիլեալ է։—

—Պէլկրատ, 17 յունիս, առ Ռէ՛դէր. Սերպական երեք վաշտեր հաստատեցան ի Նիկոլին, Զայչար և Քրակիւյէվց, պուլկարական սահմանագլխին վրայ։ Պուլկարիա ալ իւր կողմէ զորք դրաւ ի Բալա և Վիտին։

—Եգիպտական կառավարութիւնը տեղական պանքաներէն 400,000 անգլիական ոսկի եւս փոխ առաւ, երեք ամսոյ համար, որով մինչեւ օգտաւ. դրամ պիտի կրնայ գտնուիլ Եգիպտական դանձուն մէջ։

—Սայկոն 13 յունիս. առ Հաֆա. Քամպոնի թագաւորութեան վարչութիւնը Բոչնիկի ֆրանսական կառավարչին յանձնուեցաւ։ Այսուհետեւ Քամպոնի մաքսերը, ելեւմտաքը, զորքն, դատարանք և հանրային չինութիւնք ֆրանսական պաշտօնէից ձեռամբ պիտի կառավարուին։ Գերութիւնը ջնջուեցաւ Քամպոնի մէջ։ Առ այժմ տարին 300,000 ֆրանքոյ չափ յատկացած է Նորատոմ թագաւորին։ Թոշակներ յատկացան նաեւ արքայական գերդաստանին անդամց։—Քամպոնի թագաւորութիւնն 1863 ին ֆրանսական հովանաւորութեան ներքեւ դրուեցաւ։ Սիամի թագաւորին կողմէ նեղուելով, Քամպոնի թագաւորը խնդրեց Ֆրանսական հովանաւորութիւն։ Անկէ ի վեր Քամպոնի հետզհետէ Ֆրանսական տիրապետութեան ենթարկեցաւ բարեկամական ձեւերու ներքեւ։ 1874 ի պաշտօնական մարդահամարին համեմատ, Քամպոնի կը պարունակէ 945,954 բնակիչ, յորս կան 106,764 Զինացիք։ Քամպոնի յոյժ բարեբեր երկիր մ՚է, և Ֆրանսացիք կ՚ըսեն թէ մեծ ապագայ ունի։ Տարածութիւնն է 100,000 քառ. մէջը, այսինքն Ֆրանսայի ութերորդ մասի չափ։ Գաղուհոյն։

Նախարարք Ֆալնոքի կոմսին աղերսագիր մ՚ուղղելով, կառավարութեան պաշտպանութիւնը խնդրեցին, և աղաչեցին որ Աստրիա ընդդիմանայ եգիպտական պարտուց տոկոսին դադրման։ Թայմս կ՚իմանայ թէ Աստրիոյ կառավարութիւնը տրտմադիր չէ ազերաբաղաց այս խնդիրքը կատարելու։ — Նմանօրինակ աղերսագիր մ՚ալ ի Պերլին կը սորարդրուի։

—Հանի-Բոնկ, 17 յունիս, առ Թայմս. Բէքինէն կը հեռագրուի թէ Թիէնձինի նահանգատէն ցՊէքին երկաթուղւոյ մը շինութիւնն որոշուած է։

—Պարսկի կառավարութիւնն առժամանակեայ կերպիւ արդիւնած է ուխտաւորաց Պարսկաստանէն Քէրպէլա երթալը։

—Նոր Յորք Ալէքսանդր Զայդոնի կը յայտարարէ յունիսի 17 թուով թէ, Հոլանտայի գահաժառանգ իշխանին մահուամբ «Եւրոպական խնդիր մը» չպիտի ծագի, ըստ որում Հոլանտայի համար ներքին խնդիր մ՚է այս։

—Բեռլինոպուրի, 17 յունիս, առ Մաթի. Սոսոյգ աղբիւրէ կը տեղեկանամ թէ վերջերս Տիվիսի մէջ պատահած հրդեհներու հեղինակները Պարսիկ և Քիւրտ չարագործներ են, որոցմէ ոմանք ձերբակալեցան։ Այս հրդեհներ մէկուկէս միլիոն բուբլիի վնաս հասուցին։

—Վիէննա, 16 յունիս, ի ներկայութեան կայսեր և դահաժառանգ իշխանին կատարելի նաւահանդէսին համար մեծ պատրաստութիւնք կը լինին. 22 նաւ պիտի մասնակցին այս հանդէսին, և զանազան տէրութիւնք յատուկ ներկայացուցիչներ պիտի զրկեն։

—Վիէննա, 16 յունիս, Նոյն Ֆրայէ Բրեսի Զերլինէն կիմանայ թէ ոստիկանութիւնն զդուշական արատասվրը միջոցներ ձեռք առած է որպէս զի Վիլհէլմ կայսրն ապահով ապրի Էմսի մէջ։ Երկաթուղւոյ պաշտօնատանց հրաման տրուած է ուշադրութեամբ խուզարկել բոլոր ուղեւորաց պայուսակներն և կայսերական կառամբին անցած միջոցին կայարանին մէջ ոչ ոք չեմ ծրար չթողուլ։ Կենթադրուի թէ Զերլինի ոստիկանութիւնը ուժանակի միջոցաւ կատարելի դաւադրութիւն մը դտած է։

—Նիս Եօրք, 13 յունիս. «Անկախ հանրապետական կուսակցութեան» ղեկխաւոր անդամք երէկ ժողովեցան Պ. Ոլբէնի նախագահական ընտրութեան բացարձակապէս դէմ դնելու համար։

—Պրիսսէլ, 13 յունիս. Այս առաւօտ հրատարակեալ արքայական հրամանագիր մը Թերեսիոյը կը լուծէ, նոր ընտրութեանց թուական որոշելով յուլիսի 18 ը։ Խորհրդարանը պիտի բացուի յուլիս 22 ին։ (Ընդհանրապէս կը կարծուի թէ Կաթոլիկներն, իրենց երեսփոխանական յաղթութեան պատճառաւ, Թերեսիոյի մէջ եւս մեծամասնութիւն պիտի չահին։)

—Լոնտոն, 13 յունիս. Սեղանաւորաց մէջ գրոյց կայ թէ Գերմանական և Իտալական կառավարութիւնք կը բաղդեն Եգիպտական պարտուց տոկոսաց նուազման և նոր փոխառութեան մը դէմ. բայց պիտի հաւանին եթէ կառավարութիւնն անոնց տոկոսն ապահովէ։

—Բեռլինէն կը հեռագրեն առ Ռէ՛դէր. Տիվոլսի Քաֆէոս պաշտօնական լրագիրը կը հրատարակէ Ջուղայէն (ի Ռուսկայասան) քաղաքէ հեռագիր մը, ծանուցանող թէ ամսոյս 2ին թաթառ մը պայթեցաւ Ադուլիս քաղաքին վրայ, և պատճառ եղաւ Երասխ գետին յորդման, որով քաղաքաւոր անձինք խեղդամահ եղան և եօթանասուն տունք խորտակեցան։

—Բարիզի գլխաւոր հանրապետական լրագիրք Եգիպտոսի արժեթղթոց տոկոսին նուազման առաջարկին ընդդէմ կը խօսին իրենց անցեալ չաբթուան թերթերով։

—Բեռլինոպուրի, 15 յունիս. Զարին եղբայր Սերգիոս մեծ դուքսն ամուսնացաւ այսօր Հէսսի Եղիսաբէթ իշխանուհւոյն հետ, Զմեռնայնի պալատան մէջ։ Պսակի արարողութիւնը կատարեցաւ օրթոսօքս եկեղեցեաց և լուտերական ծիսից համաձայն։ Կայսրն ու կայսրուհին, Ցունասատանի թագաւորը և թագուհին, պալատականք և դեսպանք ներկայ էին։ Քաղաքը լուսազարդեալ էր։ Մեծ հանդէսներ եղան։

—Լոնտոն, 16 յունիս. Երէկ Կրնինջի տան մը մէջ պայթում մը տեղի ունեցաւ, չէնքին մէկ մասն այրեցաւ։ Այդ մասին մէջ մարդ մը կը բնակէր որ քիմիական բաղադրութիւններով կ՚զբաղէր. ձեռքն այրեցաւ և հիւանդանոց փոխադրեցին, ուր ոստիկանութեան հսկողութեամբ [illegible]

[illegible]

թեան նեղքս կը դանուի։ Կը կարծուի թէ այս մարդ ուժանակով դարձալ խոսի անդամներէն է, և հարցաքննութիւնը կարեւոր դատնիներ երեւան պիտի հանէ։

—Պոլսոյ, 16 յունիս. Հնդկաստանի կառավարութիւնն որոշեց տարեկան գումար մը յատկացնել Զուլուսներու հոգը ցեղին, որ Հնդկաստանի և Աֆղանստանի սահմանագլխոյ վրայ կը բնակի, և այսպէս շահել այդ ցեղի բարեհաճութիւնն, որ յաճախ կը կռուի Աֆղանստանայ Էմիրին դէմ։

—Սոֆիա, 17 յունիս, առ Թիմ. Սերբո-Պուլկարական խնդրոյն նկատմամբ մեծ տէրութեանց միջամտութիւնն իւր ազդեցութիւնն ունեցաւ։ Պուլկար կառավարութիւնն հաւանեցաւ եւ կոչել իւր զօրքերն Պրէկօվօէն, որ սահմանագլխին վրայ կը դանուի, մինչեւ որ վէճը բարձուի։

—Մոսկուա, 16 յունիս. Մոսկուայի լրագրերը նամակ մը կը հրատարակէ Տրէսդիսէն, որ կ'ըսէ հինգ միլիոն լուբլի յատկացուեր է Մերվի մէջ կառուցանելիս ամրութեանց։ Մերվի նոր դաւառը 3600 վերստ քառակուսի տարածութիւն ունի և 200 հազար բնակիչ։ Այս դաւառի սահմանագլխին Հերատէն ընդամենն 60 վերստ (իբր 40 մղոն) հեռի է։

—Լոնտոն, 18 յունիս. Լոնտոնի մէջ Պէյքէրը փաշայի բարեկամները շատ ջանք ըրին որ նորին անգլիական բանակը ընդունուի, բայց Վիքթորիա թագուհին բացարձակապէս յայտարարեց թէ անկարելի է։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Իւսկիւտարի Նոր–Թաղի ձեմարան երկսեռ վարժարանաց ուսանողաց հարցաքննութիւնք կատարուած լինելով անցեալ շաբթու, երեկ մըրցանակաբաշխութեան հանդէսը տեղի ունեցաւ թաղին Ս. Կարապետ եկեղեցւոյն մէջ, ի ներկայութեան Տ. Խորէն Նար–Պէյ և Տ. Մատթէոս Իզմիրլեան Դեր. Սրբազաններու, Ուսումնական խորհրդականաց, Ծնողաց և այլոց։ Վարժարանաց Հոգաբարձութիւնը փութացեր է կատարել հարցաքննութիւններն ու մրցանակաբաշխութիւնն, իւր քառամեայ պաշտօնավարութեան շրջանն յունիս 1 ին լրանալուն պատճառաւ։ Հոգաբարձութեան երեք անդամներէն մին՝ Թորգոմեան էֆէնտի կարգաց իրենց քառամեայ համառաստութեան տեղեկագիրն, յորմէ կիմացուի որ որչափ վարժարանաց ուսումնական յառաջդիմութեան, նոյնչափ և առաւելքան դառաւել նիւթական պիտոյից մատակարարութեան և երմնից հաւասարակշռութեան համար ջանացեր են, և առ այս՝ զանազան արտաքոյ կարգի միջոցներ, — ինչպէս են վաճառահանդէս, նուագահանդէս, և այլն; — ի գործ դնելով հանդերձ, 100 լիրայի չափ պարտք մը գոյացեր է՝ յիշեալ միջոցներն ակնկալեալ արդիւնքը չտնեսնալուն և ուսանողաց վճարմանց հետզհետէ նուազելուն պատճառաւ։ Ցեղեկագրէն կիմացուի, թէ թաղին եռանդուն երիտասարդներէն կազմեալ Բարեգործական անուն ընկերութիւն մը երկու տարիէ հետէ ամսէ ամիս 200 դրուշ տալով վարժարանին՝ նպաստած է, և դեռ կը շարունակէ. և թէ այս ընկերութիւնը Յարութեան տօնի օրերն ալ մէկ մէկ ձեռք դգեստ ու կոշիկ կուտայ կարդ մը չքաւոր ուսանողաց, և ամենք տիկնայք խումբ մ'ալ շրջագդեստ ու կոշիկ կը նուիրեն նոյն կարգի աշակերտուհեաց։ Դարձեալ տեղեկագրէն կիմացուի, թէ վարժարանին սանուն իրենց մէջ կարգեալ ընկերութեան միջոցաւ քանի մը ամիս 100ական դրուշ նուիրեր են վարժարանին, թէ՝ Նպաստամատոյց անուն ընկերութիւն մը չորս տարիէ հետէ վարժարանին աղբատիկ աշակերտաց ու աշակերտուհեաց դպրոցական պիտոյքն հոգացած է անընդհատ, և թէ՝ Թաղին քաղրոգիչն, Իզմիրլեան Դեր. Տ. Մատթէոս Սրբազան՝ երկու տարիէ հետէ յիշեալ վարժարանաց բարձրագոյն կարգաց կրօնական դասերն կ'ուսանդէ, վարժարանէն պահանջած ամսաթոշակները շնորհելով, և ամսական վարձք ընդունելէ հրաժարելով ինքնաբերաբար։ Հոգաբարձութիւնը տեղեկագրոյն մէջ յիշատակելով այս ամէն նպաստներն ու օժանդակութիւններն, շնորհակալութիւններ մատուցած է, ինչպէս պարտ և արժան է։

Կարնոյ բանտարկելոց շնորհուած ազատութեան առթիւ, Կարնոյ առաջնորդ Դեր. Տ. Մաղաքիա Ծ. Վ. Օրմանեան, երեկ Բերայի գերեզմանատան Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ Պատարագ մատուցանելով աղօթքներ խօսեցաւ վասն թանկագին կենաց Օգոստ. Սուլթանին, վասն փառաց Օսմանեան Կայսրութեան, և վասն յաջողութեան Բարձ. Մեծ Եպարքոսին և ամենայն Նախարարաց։

Դեր. Տ. Խորէն Ս. Արքեպիսկոպոս Նար–Պէյ՝ երեկ յատկապէս Ս. Պատարագ մատոյց Իւսկիւտարի Եղնիմահալլէի Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ մէջ, վասն հոգւոյ հանգուցեալ Մըկրտիչ էֆէնտիի Քիւրքճիանեան։

Իւսկիւտարի առ ժամանակեայ քարոզիչ Դեր. Տ. Գրիգորիս եպիսկոպոս Ալէքսճեան ալ Ղուզունճուղի եկեղեցւոյ մէջ հանդիսաւոր Պատարագ մատոյց՝ եկեղեցւոյն տօնախմբութեան առթիւ։

Կիպրոսեան Յարութիւն էֆէնտիի յաջարկաւորութեան հանդէսն երեկ մեծ շքով կատարուեցաւ Եէնի քարու։ Դեր. Տ. Տիմոթէոս սրբազան Ս. Պատարագ մատոյց։ Ներկայ էին բազմաթիւ Հայազգիք և օտարազգիք։

Դարաթիոյ Թաղական խորհուրդն յաստուն մասնախմբի մը միջոցաւ հանգանակութիւն կընէ՝ եկեղեցւոյ բակի քարայատակն վերաշինելու համար։

Երեկ Ռուսական շրջենաւով մայրաքաղաքս վերադարձաւ մեր Կովկասեան թղթակիցն։ Ինչպէս արդէն հեռագրով հաղորդած էր, Տփղիսի հայք Պ. Աբգար Յովհաննէսեանի նախաձեռնութեամբ ձեռնարկած են դընել 600,000 ռուպլիի, Պ. Արծրունիի Քարավանսարայը, զայն նուիրելու համար Ամէն. Տ. Ներսէս Սրբազանի, որ կարենայ ճեմարանի գոյութիւնը ապահովցնել։ Տփղիսի մէջ փափաք կայ եղեր որ միայն Երեւան, Բագու և Տփղիս հանգանակեն այս գումարն, և ուրիշ քաղաքայ ազգայնոց մասնակցութեան պէտք չմնայ, որով նոքա ալ ուրիշ նուիրատուութիւններ ընեն։ Բացուած հանգանակութեան առաջին ցանկը պիտի հրատարակուէր երեկ Ս. Յակոբեանի մէջ, և այսպէս պիտի շարունակէ ամէն շաբաթ։

Տամատեան Ստեփան էֆէնտի Ազգային երեսփոխան քնարուեցաւ երեկ Օրթագիւղէն։

ԱԳՈՒԼԻՍԻ ԱՐԿԱԾԸ

«Երեք չորս օր առաջ Հին–Զուլայից եկած հեռագիրը գուժեց մեզ Վերին Ագուլեցւոյ պատահած սոսկալի դժբաղդութիւնը։ Այնոյս 21ին, երեկոյեան դէմ, ժամի 5 ին Ագուլիսում (Վերին և Ներքին) կարիւտ եկաւ ամէն մէկը սպիտ ձուի մեծութեամբ և մի փունտ ծանրութեամբ։ Այնուհետեւ հետեւեց դեռապէս հեղեղը։ Հեղեղատեց և քանդեց հեռը անդամ չը թողնելով՝ մօտ 70 տուն և բազմաթիւ այգիք։ Զոհ դնացածներն թիւը հասնում է քառասուն և չորս հոգու։ Փլատակները սկսել են փորել՝ դիակները հանելու։ Խեղդուած տուարի թիւն հէլքիչ չէ։ Տուն և հինգ դերդաստան գրկուել են միանդամայն ապրուստի միջոցներից։ Այս աղետալի դէպքից կրած վնասը 300,000 ռուբլուց շատ աւելի է։

Դժբաղդաբար՝ այս առաջին անդամը չէ, որ մեր ժողովն և աշխատաւոր հայրենակիցներն չէն ուանը անխնայ հարուածներ է կրում հեղեղից։ Ինքն ըստինքեան շատ անհնար դեռապէս, որ ըսկիզբն է առնում Նիրեղեկ (Նուէղադաց) գիւղի մօտ դանուող լեռնից, գրեթէ ամէն տարի յորդ անձրեւներից յետոյ իւր կատաղի հոսանքով մեծամեծ վնասներ է պատճառում Ագուլեցւոց այդիներին, դաշտերին, տներին, մարդկանց և կենդանեաց։ Լեռան զայրիսայրներից վազում է հեղեղը իբրեւ հրաբուխից ցատկվող մի ցեխ, խառն ահագին քարերի հետ։ Ագուլիսի մէջ դեռապում ընկած է հեղեղի բերած մի ահագին ապառաժ, որի վրայ եղնում և խաղում են քանի մի տասնեակ երեխաքք միասին, ամենեւին չմտածելով, որ այդ կոթողը մի սպառնալից աղէ արարութիւն է անհոգ բնակիչներին։ Ամանի ծերանիքը տխրութեամբ յիշում են դոնէ մի 40, 50 դէպք աւերիչ հեղեղների, որոց տուած վնասներին իրանք ականատես են եղել։ Երիտասարդ սերունդը մոռաբերում է դեռ 1872 թուին յուլիսի 26ին հեղեղատի տուած հարուածը, որ հարիւր հապար ռուբլուց աւելի վնաս պատճառեց։ Սակայն այս վերջին սրիածը դերազանցել է բոլոր անցեալ տեսնուածը ու լսուածը, սղի մէջ ընկնելով բազմաթիւ գերդաստաններ նաև Թիֆլիսում, Նուխի, Բագու և այլ շատ քաղաքներ, ուր ցրուած են դժբաղդ զոհերի ազգականները։ Ամէն հայ և ամէն ազգայն մարդ չէր կարող չը ցաւել այս բոթալի համաբաւից։

Բայց նոյն իսկ այս տխրութեան բոպէում պիտի յիշեցնենք անխնայ հարուածած Ագուլեցոց, որ դեպքը նորէն կարող է էլ ինչ-ինչ, ուրեմն, խոհեմութիւնը կը պահանջէր՝ կամ հեռացնել չինութիւնները հեղեղատներից և կամ ապագայ վտանգների առաջն առնել մի այլ ճանապարհով, որ բնակիչը աւելի նպատակայարմար կը թուայ։

Ցաւելով պիտի մոռաբերենք, որ երկրիս հայաբնակ քաղաքներից շատերը են թակայ են եղել հեղեղին և արիածից յետոյ միշտ մուացման տուել իրենց վտանգալի դրութիւնը։ Երեւանը 1873 թուականին, Ալէքսանդրապոլը 1878 թուին, Նուխին և Գյոլբը քանիցս անդամ մեծամեծ վնասներ կրեցին հեղեղից, բայց, որքան մեզ յայտնի է, այդ քաղաքներում ոչ մի հիմնաւոր միջոց չը դործ դրին ապահովին՝ ապատ պահելու մահաբեր վտանգից իրանց դերդաստանը, ըստացուածքը և կեանքը։

Ո՜հ մարդկային անհոգութիւն...

(ԱՐՔԱՍԱՆԵՔ)

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական հրամանաւ՝

Ակնանիւս Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ՝ պաշտան առաջին քարտուղար Ալի Բիրա փաշայի։

Երրորդ ատիճան Օսմանիյէ՝ Պոլսոյ քաղաքապետութեան վարչական ժողովոյ անդամ Շեֆիկ պէյի։

Խարբէի կառավարիչ կարգեցաւ Բահիս էֆէնտի, որ փոխկառավարչի պաշտօնեայ վարած է։

Իւրայի երկրորդ ատիճան տրուեցաւ՝ Հալէպի երեւելիներէն Դուստզատէ Հիւսսամէտտին էֆէնտիի։

Օսմանեան ընդհանուր պարտուց միացման և միակ արժէքների վերացման համար կայսերական հրամանագիր եղնելով՝ նախընթաց երեկոյ Բ. Դուռն հասաւ։

Այս գործողութեան համար՝ Կայսերական կառավարութեան կողմանէ Թոմիսէր կարդեալ է Եղեւմեայ պաշտօնական թղթակցութեան դիւանի վերատեսուչ Պուտրոս էֆէնտի Քիրէխսէճեան։

Կը լսենք, թէ կառավարութիւնը ներկայ Բամազանի առթիւ Օսմանեան Պանքայէն 100,000 օսմ. լիրայի փոխառութիւն մը հնդրելու վրայ է։

Ցունաց պատրիարքական ընտրող ժողովն՝ որ մօտերս պիտի դումարի, 85 հոգիէ կը բաղկանայ։ Սինոդին և խառն ժողովոյ կողմանէ յիշեալ ժողովոյ անդամ կարդեալ են Ալեքսանդր Գարաթեոդորի և Սամա փաշաներն, Թոսթաքի Թոթիատի էֆէնտի, Բոսթաքի Անթոփուլօս էֆէնտի, Մարգոս փաշա, գնդապետ Արիստիտի Զոյթօ պէյ, Եօրկի Եօրկիատի, Եանգօ և Իթօնս էֆէնտիներն, և ատոգիտր Զողրաֆօ, Թոսթանդին Դարաթատորի էֆէնտի, փոստարան Նիքօլա Եօրկիատի էֆէնտի, և ուսուցիչ Արիստակի էֆէնտի։ Այս ժողովին կ'անդամակցին 12 սինոդականք, խառն ժողովոյ 8 անդամք, վանական կողմանէ ընտրեալ 4, Պոլսոյ ժողովրդէն 2, արհեստաւորներէն 10, և դաւառներէն 28 պատուիրակք։

Ռէժիի վարչութեան ճիւղերուն համար կառավարութեան կողմանէ վերատեսուչներ (միւֆէթիշ) պիտի նշանակուին 5000 ական դրուշ ամսասահմանեալ, և առ ժամ մի 4½ ական դրուշ պիտի տրուի շրջագայութեան ծախուց համար։

Անտառայ ու հանքայ վերատեսչութեան ժողովոյ անդամ Եուսուֆ պէյի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կը դրկուի՝ Շքոտրա դանուած ածխահանքին քննութեան համար։

Ելմտիոյ պաշտօնատունն այսօր կը վճարէ՝ դիւաններուն մայիս ամսաթոշակն։

Մայրաքաղաքիս դաղղիական դեսպանը նախընթաց օրը Բ. Դուռն երթալով տեսնուեցաւ մեծ Եպարքոսին և արտաքին գործոց նախարարին հետ։

Աւստրիոյ Կայսեր կողմանէ Օգոստ. Սուլթանին ընծայեալ նժոյգք երեկ մայրաքաղաքս փոխադրեցան, և Նորին Վեհափառութեան թիկնապահներէն մէկն ասպասաւորը տարաւ դանոնք։

Տիգրիս և Եփրատ դետերու ողողմանց պատճառաւ Պաղատոյի մէջ ծագած տհաճ դրդռն անցած է, կ'ըսէ Լ. քարէս. Ջնաուած տեղերն հետզհետէ կը նորոգուին և բարեկարգութիւնը կը տիրէ։ Տիգրիսի վրայ նաւարկութիւնը կը շարունակուին կանոնաւորապէս, և օսմանեան և անդլիական ընկերութեանց միջեւ ամենալաւ յարաբերութիւնք կան։ Վերջին վայրկեանին դրոյց մը տարածուեր է ի Պաղատա, իբրեւ թէ ժամանակի մը բոլոր նշանները կրող հիւանդութիւն մը ծագեր է այդ քաղաքի մէջ։ Տեղական իշխանութիւնք սահմանագլխի Պարսկի պաշտօնէից հետ համաձայնութեամբ, զգուշական միջոցներ ձեռք առեր են, որպէս զի մի գուցէ, հիւանդութիւնը ենթադրուածին չափ ծանր աստիճանի մը հասնի և տարածուի։

Սաքս–Մէյնինկէնի դուքսը՝ որ հնախուզական ուղեւորութիւն մը կընէ Եպիրոսի մէջ, այս օրերս Բրէվէզայէն նաւ նստեր է Իօնեան կղզիներն երթալու, ուր պիտի մնայ ժամանակ մը։ Դուքսն ամենուրեք մեծ պատուով ընդունուեր է իբրեւ հիւր Վեհ. Սուլթանին, և Բրէվէզայի մօտերն Նիկոպոլիս հին քաղաքին աւերակներն այցելեր է։

Կրօսուի թէ կայսերական կառավարութիւնը մտադիր է բաւական թուով զէնք ապսպրել Ամերիկայի «Բրօվիտենս Թուլ» գործարանին։ Այս առթիւ հրահանգ տրուեր է օսմ. յանձնաժողովին, որ ժամանակէ մը հետէ Ֆիլատելֆիա կը դանուի, որպէս զի յիշեալ ընկերութեան և օսմ. կառավարութեան միջև ծագած վէճը կարգադրէ։

Իտալիան Մարսալա շոգենաւը Սէլանիկի ծովածոցը մտած պահուն խրեր է, և յունական Բարա ծովամբակիր նաւն և օսմ. զրահաւոր մը ազատելու դնացեր են։

Աւսթրիական Սուլթանիյէ վարժարանի մրցանակաբաշխութեան հանդիսին մէջ Բարձ. Մեծ Եպարքոսին առուսանողս ուղղած բանախօսութեան թարգմանութիւնը։

«Էֆէնտիներ, մեր բարերար և մեծանձն Վեհապետն ձեզ ամենեցուն իւր բարեւները կ'առաքէ։ Կայսերական այս բարեհաճութիւնն անգին շնորհք մ'է, որուն արժանացաք ուսման համար ձեր տարած ջանքերովն։ Հանրային կրթութեան ծաւալումը Նորին Վեհափառութեան անընդհատ մտահոգութեան առարկայից մէկն է. անդադար կը մտածէ կրթական հաստատութեանց յառաջադիմութեան և բարւոք վարչութեան, ինչպէս նաեւ աշակերտաց զարդացման վրայ։ Այսպէս, Վեհ. Սուլթանը կը տեղեկանայ այն ջանից, զորս կ'ընէք ուսանելու համար, և այդ ջանքերն են որ ձեր վրայ հրաւիրեցին Ն. Վեհափառութեան դոհունակութիւնը։ Վեհ. Սուլթանին այս շնորհաց համար ձեր երախտագիտական պարտքն ուրիշ կերպով չպիտի կրնաք հատուցանել, բայց եթէ ձեր ստացած հրամանութիւնն յօդուտ երկրին ի կիր արկանելով։ Աշխարհի մէջ մարդոյ համար ամենէն մեծ հաճոյքն պէտք է լինի՝ իւր վեհապետին և հայրենեաց ծառայել։ Մարդս այս երջանկութեան կը հասնի՝ կրթութեան միջոցաւ։

«Երբ այս դպրոցէն ելնէք, կը թարգմանեք բարձրագոյն հաստատութեանց մէջ պիտի մտնէք։ Եւ երբ ձեր ջանիւք, այդ հաստատութեանց մէջ պէտք եղած ծանօթութիւններն ստանաք, հանրային պաշտօններ պիտի վարէք, երկրին հարստութիւնները, արհեստները և վաճառականութիւնը զարդացնելու համար։ Զեզմէ իւրաքանչիւրն Սուլթանին շնորհաց առարկայ պիտի լինի։ Կը մաղթեմ որ արժանի ըլլաք այնմ»։

Վարժուհեաց դպրոցին Օգոստ. Սուլթանին մատուցեալ ձեռագործք՝ Նորին Վեհափառութեան բարձր դոհունակութեան արժանի հանդիսանալով՝ կայսերական պարգեւներով վարձատրեց ձեռագործ աշակերտուհիներն և վարժարանին տնօրէն Բէֆիգէ Հանըմն։ Նորին Վեհափառութիւնն այս առթիւ չորրորդ ատիճան Մէճիտիէ պատուանշան շնորհեց վարժարանին դլխաւոր ուսուցչներէն Իսմայիլ էֆէնտիի։

Ռուսական շոգենաւով երեկ մայրաքաղաքս եկաւ Թադէ էֆէնտի, Տփղիսի Օսմանեան հիւպատոսարանի առաջին քարտուղարն։

Մայրաքաղաքիս Հոլանտական նախորդ դեսպանն առաջիկայ շաբաթի կուդուրդի ի նոր պաշտօնատեղին։

Ոստիկանութեան նախարարն նուէրներ և ատիճաններ բաշխելով

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

92

ԽԱՉԱԳՈՂԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ

Դ.

ՉՈՐՐՈՐԴ ԳԻՇԵՐ

«Որդիներն թիւը հասնում էր չորս հոգու. բոլորը կարծես թէ տիտանների սերունդից լինէին, առողջ և ամուր կազմուածքով։ Ամենքը ամուսնացած էին, ունէին բազմաթիւ զաւակներ, որոնցից շատերը նոյնպէս ամուսնացած էին։ Տունը լիքն էր ամէն հասակի երեխաներով։ Այստեղ ապրում էին մի քանի սերունդներ, որոնք սերտ կերպով միացած էին միմեանց հետ, որոնց դլխին կանգնած էր ալեւոր պապը իր նահապետական մեծութեամբ։

Ե.

ՀԻՆԳԵՐՐՈՐԴ ԳԻՇԵՐ

«Սանամի տարութիւնը ստիպեց մեզ երկար մնալ մեր հիւրընկալ տաղաւարում, — շարունակեց աւագակապետը իր ընդհատած պատմութիւնը։ — Օրիորդի լարված ուժերը հետզհետէ թուլացան, և նա վերջապէս չը կարողացաւ տանել այն բոլոր տանջանքները, որ կրել էր իր հօր անից բաժանվելուց յետոյ։ Երեսս դեռի մէջ պատահած սարսափելի անցքից յետոյ, նա արդէն իրան ոչ բոլորովին առողջ էր դգում։ Բայց նա թագցնում էր ինձանից իր դրութիւնը, մինչև հիւանդութիւնը խիստ ծանր կերպարանք ստացաւ։ Հիւանդի համար որոշել էին մի առանձին տաղաւար և ոչ ոք չէր խանդարում նրա հանդստութիւնը։ Բժիշկ չը կարնրան թողել էինք բնութեան կամքին։ Միայն երբեմն նրա մօտ մտնում էին զանազան պառաւներ, ինչ դեղ ու դարմաններ էին տալում, — ոչ իրանք էին հասկանում և ոչ ես։ Ես նրա մահճի մօտից չէի հեռանում. ամբողջ գիշերը անքուն նստած, լսում էի նրա խուլ հառաչանքները, ականջ էի դնում նրա ծանր շնչառութեանը, իսկ ցերեկով նայում էի նրա դունաթափ դէմքին։ Մի առաւօտ նստած էի նրա մօտ, և լի տխուր մտածութիւններով նայում էի նրա վրա։ Այդ միջոցին քնած էր նա և աւելի ճիշտ ասած, դանվում էր մի այնպիսի ինքնամոռացութեան մէջ, որ չէր դդում իմ ներկայութիւնը։ Այն զուարթ դէմքը, որ մի ժամանակ իր կանացի ընչչութեան հետ արտայայտում էր այրական վեհութիւն, այժմ թառամած էր, այժմ չունէր առաջվայ կենդանութիւնը։ Այն խորախորհուրդ աչքերը, որոնց մթութեան մէջ մի ժամանակ այնքան կեանք, այնքան գորով և այնքան հոգեկան ջերմ զգացմունքներ կային, — այժմ այդ աչքերը չունէին առաջվայ կրակը։ Այն ողջախոհական շրթունքները, որոնցից լսել էի այնքան քաղցր, այնքան բարեկամական խօսքեր, որոնք միշտ մըխիթարել և խրախուսել էին ինձ, — այժմ այդ շրթունքները թաթառում էին տենդային ցնցումներով և իմ մէջ ազդում էին սոսկում ու զարհուրանք միայն։ Ցուահատական խառն մտածութիւններ տանջում էին ինձ։ Ինչ կը լինի մեր վերջը, եթէ երկար կը տեւէ նրա հիւանդութիւնը, ասում էի ես։ Եթէ նա առողջ լիներ, նա այնքան ուժ և տոկունութիւն ունէր, որ ամեն տեղ կարող էր գալ ինձ հետ, և ես ամեն տեղ կարող էի տանել նրան։ Կը գնայինք կը հեռանայինք մի անծանօթ աշխարհ և ոչ ոք չէր գտնի մեզ։ Բայց ի՞նչ կարելի էր անել հիւանդի հետ, ո՞ւր տանել նրան, ո՞րտեղ թագցնել, — այդ մտքերը սատակիչ խռովեցնում էին ինձ։ Մենք դեռ պարսից սահմանից շատ չէինք հեռացել. մենք դեռ բաւական մօտ էինք գտնվում այն երկրին, որտեղ բնակվում էր նրա հայրը։ Իսկ այդ անդութ հօր սատանայական հետախուզութիւններից անյայտ մնալը՝ հեշտ բան չէր։ Անկարելի էր, որ նա տուգած չը լիներ, թէ մենք ո՞ր կողմը կամ ո՞ւր ենք գնացել։ — Օրիորդը ընդհատեց իմ մտածութիւնները։ Նա այժմ զառանցութեան մէջ արտասանում էր զանազան անկապ խօսքեր։ Մի քանի անդամ պարզ լսեցի իմ անունը։ Նա խօսում էր ինձ հետ. երազների և ցնորքների աշխարհում խօսում էր ինձ հետ։ Ինձ դրութեան մէջ մարդը գաղտնիք պահել չէ կարող, որովհետեւ աշխարհի պայմանները զգուշութեան մէջ չեն դնում նրան։ Նա խօսում է, նա դատում է, որպէս մտածում է։ Նրա զդացմունքները նոյնքան անկեղծ են լինում, որքան անկեղծ է նրա դրութիւնը։ — «Միրում եմ քեզ... ասաց նա հեզութեամբ լի ձայնով, — քո զոհաբերութիւնը ուրիշ ոչինչով չեմ կարող վարձատրել, բայց միայն իմ սիրով»... Այդ խօսքերը արտասանելու միջոցին նա իր տկարացած թեւքերը տարածեց, երեւի, ինձ դրկելու համար։ Բայց իմ չրթունքները արդէն սեղմված էին նրա տաքացած երեսի վրա, և նրա բազուկները անդիտակցաբար փաթաթվել էին իմ պարանոցին։ Երազների աշխարհում նա դրկած ունէր իմ ուրուականը, բայց իսկութեան մէջ ես դրկել էի հիւանդ մարմինը։ Իմ արտասուքը թրջում էր նրա բորբոքված դէմքը։ Ո՞րքան բարութիւն, ո՞րքան առաքինութիւն կար նրա անմեղ խոստովանութեան մէջ։ Միթէ ես կարող էի ընդունել նրանից մի այսպիսի զոհաբերութիւն։ Ես երեւակայել անդամ չէի համարձակվում, որ նա իմ կինը լինէր։ Մի՞թէ իր սիրով պէտք է վճռեարէր նա իմ մտացած ծառայութիւնները, — այն սիրով, որ աւելի բարձր, աւելի արժանաւոր արարածների համար էր պահված։ Ես ուրախ էի, որ այդ բոլորը կատարվեցաւ նրա քնած ժամանակ։ Բայց իմ հպատաւորութիւնը արթնացրեց նրան. մռայլոտ աչքերը բացարեց, նայեց իմ վրա։ — «Դու այստեղ էիր...» — եղաւ նրա առաջին հարցմունքը, յետոյ երեսը շուռ տուեց միւս կողմը, սկսեց դառն կերպով հոգւոց հանել։ Այդ ի՞նչ տանջանք էր։ Անտարակոյս, հիւանդութեան տանջանքը չի պիտի լինէր։ Երեւի, նրա ազնուական սրտինը յուզվում էր, որ երազի մէջ անդամ ինձ նման ռամկին արժանացրել էր իր սիրոյն։ Քանի բոպէից յետոյ նա կրկին երեսը շուռ տուեց դէպի իմ կողմը։ Արեւը այդ ժամանակ դեռ նոր էր սկսել ծագել և նրա առաջին ճառագայթները չողչողում էին մէջ ես գրիել էի հիւանդ մարմինը։ Իմ արտասուքը թրջում էր նրա բորբոքված դէմքը։ Ո՞րքան բարութիւն, ո՞րքան առաքինութիւն կար նրա անմեղ խոստովանութեան մէջ։ Միթէ ես կարող էի ընդունել նրանից մի այսպիսի զոհաբերութիւն։ Ես երեւակայել անդամ չէի համարձակվում, որ նա իմ կինը լինէր։ Մի՞թէ իր սիրով պէտք է վճռեարէր նա իմ մտացած ծառայութիւնները, — այն սիրով, որ աւելի բարձր, աւելի արժանաւոր արարածների համար էր պահված։ Ես ուրախ էի, որ այդ բոլորը կատարվեցաւ նրա քնած ժամանակ։ Բայց իմ հպատաւորութիւնը արթնացրեց նրան. մռայլոտ աչքերը բացարեց, նայեց իմ վրա։ — «Դու այստեղ էիր...» — եղաւ նրա առաջին հարցմունքը, յետոյ երեսը շուռ տուեց միւս կողմը, սկսեց դառն կերպով հոգւոց հանել։ Այդ ի՞նչ տանջանք էր։ Անտարակոյս, հիւանդութեան տանջանքը չի պիտի լինէր։ Երեւի, նրա ազնուական սրտինը յուզվում էր, որ երազի մէջ անդամ ինձ նման ռամկին արժանացրել էր իր սիրոյն։ Քանի բոպէից յետոյ նա կրկին երեսը շուռ տուեց դէպի իմ կողմը։ Արեւը այդ ժամանակ դեռ նոր էր սկսել ծագել և նրա առաջին ճառագայթները չողչողում էին նրա վհատած դէմքի վրա։ Նա հրամայեց ցած թողնել տաղաւարի մուտքի վարագոյրը, որ ազատվի ճառագայթներից։ — «Ուզում եմ մութ լինի... միշտ մութ, որ ինձ ոչ ոք չը տեսնի»... Ես զարմացայ, թէ ի՞նչն էր ստիպում նրան փախչել լոյսից, արդեօք ամօթը, որ նա քնի մէջ արել էր մի անմեղ խոստովանութիւն։ Այդ ենթադրութիւնը աւելի հաւանական երեւաց ինձ, երբ հարցրեց նա. — «Ե՞նա ժամանակ է, որ դու այստեղ ես»։ — «Շատ ժամանակ չէ, կէս ժամ հազիւ կը լինի, լսեցի, որ քո քունը անհանգիստ է, ներս մտայ»։ — «Այո՛, ես անհանգիստ էի»... ասաց նա և հրամայեց, որ իրան միայնակ թողնեմ։ Ես դուրս եկայ, նստեցի տաղաւարի մուտքի մօտ։ Այնտեղ քնում էի ես ամեն գիշեր, այնտեղ ամբողջ գիշերը հսկում էի նրա վրայ, այնտեղից լսում էի նրա դառն հառաչանքները և իմ սիրտը լցվում էր կրակով։ Բայց այն առաւօտ ո՞րքան երջանիկ էի զգում ինձ, ո՞րքան ուրախ էի ես. իմ հոգին վայելում էր անսահման բերկրութիւն։

ՌԱՖՖԻ

(Շարունակելի)

քաղաքներից՝ անցեալ չորեքշաբթի էստիրնեգափու անձնուիրաբար աւագակաց վրայ յարձակող ոստիկանաց 10 լիրա՝ Խուսրէվ էֆէնտիի, 5ական լիրա՝ Արիֆ, Ֆայիզ ու Նուրի էֆէնտիներուն. Արիֆ էֆէնտիի՝ Զաուշութեան ատիճան տուաւ, և միւսներուն ատիճաններն ալ բարձրացընել որոշուած է։

—

Մուտանիայի կողմերն այս օրերս յորդառատ անձրեւներ տեղալով՝ օդտակար եղեր են երկրագործութեան, և ձիթենիք յաջող վիճակի մէջ լինելով՝ այս տարի յոյժ առատ արդիւնք պիտի առնուի, ինչպէս կլիմայուի մասնաւոր տեղեկութիւններէ։

—

Իզմիրի տասնորդի տրոց չորս տարեկան հասոյթն ութսուն միլիոն դահեկանի կը հասնի։ Այս գումարէն մինչեւ հիմա եօթանասունեօթ միլիոն դահեկանք դանձուած է։

Մնացեալ երեք միլիոնի գումարէն մաս մը ֆէլէֆէներու և մաս մ՚ալ յիշեալ տրոց վարչութեան պաշտօնեաներու վրայ մնացած և օրինական պատճառներով դանձումն յետաձգուած էր, սակայն տեղւոյն վարչական ժողովոյ տնօրինութեամբ այդ մնացեալ գումարն եւս դանձուեր է։

—

Անցեալ մայիս ամսոյ 16էն մինչեւ 31 ծովու ճանրով Իզմիր հասնողներուն թիւն է 750 հոգի։ Ասոնցմէ 63 անձերու ոմանք առանց անցագրի և ոմանց ալ անցագիրն առանց էֆորի լինելով՝ օրինական տուգանք վճարելով արձակուած են։

—

Անցեալ շաբթու Պիզայի մէջ տօնավաճառ մը բացուեր է, ուր շրջակայ գիւղերէն 15,000 այցելուք կան եղեր. դուրսից վաճառանոցք բաց մնացեր է երեք օր. կերպասեղէնաց մասը ճոխութեամբ զարդարուեր է Պրուսայի, և Ֆրանսական ու Անգլիական տպրանքներով։ Ուշադրութիւն գրաւեր են գլխաւորաբար մշակութեան գործիքներու զանազանութիւնը։

—

Պէյ-Պազարի հրկիզեալոց ի նպաստ շինարարութեան հանուած տոմսակաց արդիւնքն եղած է ցարդ 399,217 ղրշ։

—

Ուրբաթ աւուր թուով ծանուցած էինք թէ Սերպիոյ մահմետականաց կողմէ պատգամաւորութիւն մը Պոլիս եկած է, գանգատագիր մատուցանելու Պերլիրատի Օսմանեան դեսպանին դէմ։ Պատգամաւորութիւնը իւր ազերսագիրն արտաքին դործոց պաշտօնատան մատուցած լինելով, յանձնախումբ մը կազմուած էր յիշեալ պաշտօնատան մէջ այդ գանգատները քննելու համար. կը լսուի թէ յանձնախումբը իւր տեղեկագիրը պատրաստելով ներկայած է առ որանկ է։

—

Ցարս հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ Պաղեստինու Իսրայելացւոց վրայ։ Դեռ քանի մը տարի առաջ Թիպերիատի մէջ միայն հրէայներ կային, և Երուսաղէմ քանի մը հարիւր հրէայ ընտանիք կը պարունակէր, որոց հայրերն անդ գնացած էին բնակութիւն հաստատելու կամ մեռնելու համար։ Այսօր լոկ Երուսաղէմի հրէից թիւն է 30,000, որք ժողովրդեան $^3/_4$ մասը կը կազմեն։ Ասոնք գլխաւորաբար առևտուրով կզբաղին, բայց Երուսաղէմի, Եաֆայի և Հայֆայի մօտերն հողագործութեամբ պարապիլ սկսածեն։

Նորեկ հրէաները Պուլկարիայէն, Ռուսիայէն և Հունգարիայէն գաղթած են, հակահրէական հալածանքէն ազատելու համար։ Կ՚երեւի թէ Իսրայելեան Միութիւնը կ՚օգնէ ասոնց գաղթականութեան։ Հրէական այս մեծահարուստ ընկերութիւնը նոր-նոր վարժարաններ կը բանայ անդ և հմուտ դասատուներ կը ղրկէ։

—

Անգլիոյ մէջ երեք երեւելի Ցոյն սեղանաւորաց ձերբակալութիւնը պատմած եմք։ Այս ձերբակալութեան հետեւանքը շատ դէշ եղաւ, կ՚ըսէ Ֆար. դեռ երեկ Անգլիոյ մամնաւոր հեռագիր մը խաց կուտար թէ անոնցմէ մէկն վոխանակադիրը մերժուեր է. կ՚ըսուի թէ ուրիշ մ՚ալ դժուար կացութեան մէջ կը գտնուի, ման զի Պիրէոնի մէջ անանկացեալ ընկերութեան մը մէկ միլիոն ֆրանքէն աւելի դումար մը կորուսած էր. Լորիոմի հանրին բաժնեզրերն ալ 30ական ֆրանք իջնալով, մեծապէս վնասուեցաւ։ Ի սկզբան կ՚ըսուէր թէ մեծահարուստ Պ. Բանայի Վակլիանօ իւր հաշուոյն անցընել ուզեր է Պանք տը Ֆօնտ-դանդինօբլի կողմէ՝ Լորիոմի բաժնեթղթոց վրայ եղած կանխավճարը. բայց այս լուր ստուգութիւն չգտաւ և Պ. Վակլիանօ Ամէնքէն մեկնելէ առաջ բացարձակապէս յայտարարած է, թէ ինք չուզեր այս տեսակ շահադիտական գործի մը միջամտել։ Ասոր վրայ բանտարկեալ սեղանաւորաց բարեկամք բաղդաւոր յուսահատեր են։

Կըսուի թէ նախարարապետ Պ. Թրիքուբի շատ վշտացած է այս դէպքէն. վասն զի հելլենական մեծ փոխառութեան բաժնեթուղթք ի մօտոյ հրապարակ պիտի ելնեն, և կառավարութիւնը պիտի պարտաւորի ինքն ալ Սէնոիքա մը հաստատել։ Հետեւաբար դիւրին է դուշակել թէ սեղանաւորաց նկատմամբ դատաւորաց այս խստութիւն ի՞նչքան դժուար երեւցաւ նախարարապետին։ Պ. Թրիքուբի մտադիր է, կըսուի, Ամէնքի պատժական ատենի դատաւորներէն խստիւ համար պահանջել իրենց այս վարման նկատմամբ, երբ սեղանաւորք անպարտ արձակուին որ հաւանական կերեւի։ Մինչեւ իսկ անցեալ շաբթու Ամէնքի մէջ խրնդիր եղեր է Թեսալիա փոխադրել այդ դատաւորները, վասն զի անոնք ցիկանս պաշտօնի կոչուած լինելով, վարչական ո՛եւէ պատժէ ազատ են։ Ամբաստանեալ սեղանաւորներէն Նէկրօրօնիէսի և Մուճօրօլի անուն՝ Անորէ Վակլիանօ որ Մարսիլիա կը բնակի, հրահանգ տուած էր իւր Դ. Պոլսոյ ճիւղին անօրէն Պ. Ռօսօլիմի որպէս զի անմիջապէս Ամէնք երթալով, անոնց վիճակը քննէ։ Պ. Ռօսօլիմ քանի մը օրէ հետէ Ամէնք է, բայց կերեւի թէ չէ կրցած յաջող կարգադրութիւն մը ընել։

Գալով «Պանք տը Ֆօնտդանդինօբլը»ի, տարբեր կարծիքներ կան. ոմանք կրսեն թէ այն ալ մասնակցած է Սէնոիքայի գործողութեան, այլք կը պնդեն թէ դրամատան մը սովորական գործողութիւններն տարբեր բան մ՚ըրած է, այսինքն Լորիոմի բաժնեթղթերն տանդ առնելով, փոխառութիւն ըրած է։ Բայց կրսուի թէ Ամէնքի դատարանին առջեւ պայմանագրի մը պատճէնը ներկայացուեր է, որ կապացուցանէ թէ Պանք տը Ֆօնտդանդինօբլ մասնակից է գործին։ Եթէ այս լուրը ըստոյգ լինի, դրամական այս կարեւոր հաստատութեան վարկը մեծապէս կընայ խախտիլ։ —

Քարամուսպէն կը գրեն առ Օսմանը, թէ տեղւոյն կառավարիչը տեղեկանալով որ Զէրքէզ աւազակութիւնը մը ասպատակութիւններ կընէ շրջակայքը, Տիլվէր Զաուշ անուն քաջ սպայ մը ոստիկաններով ղրկեր է, բաւական կռուելէ յետոյ, յաջողեր է անձամբ սպաննել աւազակապետն, և ընկերները խոյս տուեր են։

—

Արեւելեան Բուժէլիի կուսակալ Կավրիէլ փաշա կը պատրաստուի իւր պաշտօնատեղին ուղեւորիլ այս շաբթու։ Ն. Վսեմութիւնը նախընթաց օրը Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Մեծ Եպարքոսին հետ, ապա Բերա մի քանի այցելութիւններ տուաւ։

—

Ցառաջիկայ շաբաթ Սէյտ Սիւլէյման էֆէնտի Նուէիզ Է-լէէրէֆ, Պաղատատէն ճամբայ կելնէ Վ.Ե.Հ. Սուլթանին հրամանաւ մայրաքաղաքս դալու համար։ Սէյտ Սիւլէյման էֆէնտի՝ Իսլամայ ամէնէն մեծ սուրբին Սէյտ Ապտէլ Գատէրի ցեղէն է։ Հիմա Բէրիի Զ. դարուն Պաղատատի մէջ կը բնակէր սա, և գերեզմանը ուխտատեղի մ՚է Քուրդստանի և Հնդկաստանի Մահմետականաց, որք ամեն տարի նուէրներով հոն կերթան։ Սէյտ Սիւլէյման էֆէնտի որ պաշտօնապէս ճանչցուած է իրբ մեծ սուրբին ներկայացուցիչը, Արաբիոյ ամենէն ազդեցիկ և հարուստ բնակիչներէն մէկն է։ Զորս տարի առաջ Պոլիս եկած է և այս անգամ՝ իւր թանկագին ընծաներ կը բերէ Վ.Ե.Հ. Սուլթանին։ Իւր նախահօր գերեզմանին մօտ մեծ թէքէք մը կառուցուած է, ուր գնացող Մահմետականք կը հիւրընկալուին և եթէ ուզեն, ցկեանս կապրին անդ։ Այս թէքէքէն օրական 500 հոգի կը մնուցանէ։

—

Երեւելի Ցոյն հայրենասէր Պ. Բանայի Վակլիանօ, որ, ինչպէս կը յիշուի, վերջերս մէկ միլիոն ֆրանգ նուիրեց հելլենական կառավարութեան, մարդասիրական հաստատութեան մը կառուցման նպատակաւ, ուրբաթ օրը մայրաքաղաքս եկաւ Թրիէստի շոգենաւով և յառաջիկայ շաբաթ Ռուսիա կուղեւորի։

—

Այսօր պատժական դատարանին պիտի ներկայանայ գողութեան գործ մը։ Անգլիացի մը գողնալով մէկուն ձէն, կենդանւոյն գոյնը փոխելու համար՝ առատ ներկ զարկեր է, սակայն Բերայի հարցաքննչաց սենեկի գործակալաց ոմանք յաջողեր են վերահասու լինիլ։

—

Պրուսայի Կէմլէյիկ գաւառակին բոլոր գիւղօրէից շերամի արդիւնքն յաջող ու առատ է այս տարի։

—

Բումէլի-Հիսար ժամացուցի վաճառական Սարգիսոֆ էֆէնտիի տունը մտնել ուզող, բայց լսուելով՝ փախչող գողն Ղալաթիա Սարայի սրճարանին մէջ ձերբակալուեր է։

—

Լարէմիտի անտառաց տեսուչ Խամայլ էֆէնտի, կնոջն ու որդւոյ և քանի մը բարեկամաց հետ մակուկով դրօսած ատեն, մակոյկը շրջեր, միայն երկու բարեկամներն ազատեր, և միւսներն խեղդուեր են։

Անցեալ շաբթու գրած էինք՝ Պէշիկթաշ 125 և 110 տարեկան երկու հայազգիի գտնուիլն։ Այս անգամ Պանտրմայէն լուր տրուած է Թարիգի, թէ Մանեասի Ցէյիրմէն-Պոզաղը գիւղի մէջ Զաչա անուն կին մը կը գտնուի, որ 150 տարեկան է, 25–30 օրայ բեռն կէս ժամու ճանապարհէ տունը կը փոխադրէ, օրն ի բուն կաշխատի, և նոր ակռաներ հանած է։

Քէօսթէնտէի գաղթականներէն 60 հոգի մայրաքաղաքս եկան երէկ աւրստրիական շոգենաւով։

—

Նախընթաց գիշեր, Իսկալէթ ճէտիտիյէ փողոցը գողեր մտնելով երկու տուն, բաւական կարասիք տարեր են, և յշլի կին մը վիժեր է վախէն։

—

Անցեալ չորեքշաբթի գիշեր, Պէյգօղլի Յօղհալի գիւղը կոխելով զօրաւոր աւազակախումբ մը, տեղւոյն երեւելիներէն քանի մը անձինք լեռը հաներ են, և 500ական լիրա կը պահանջեն արձակման համար։

Քաթարանայիա (Իզմիր) գիւղին մէջ քանի մը չարագործք ծերունի մը բնակարանն երթալով, որ գիւղէն քիչ մը հեռի մենակայր մ՚է, ուզեր են կողոպտել զինքը։ Ծերունին դիմադրել ուզելով, չարագործներն անդթաբար կը կտրեն խեղճ ծերունին թեւերն և երեսը կը յօշոտեն, և ասով իսկ չգոհանալով՝ գլուխն եւս կը կտրեն։ Ցիշեալ գիւղին մէջ առաջին անգամ լինելով այս տեսակ եղեռնագործութիւն մը, բնակիչք սոսկափահար եղած են։ Կասկածեալ քանի մը մ՚անձեր բռնուած են, բայց տակաւին բուն չարագործներն յայտնուած չեն։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

(Այս օրուան)

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Ամստերտամ, 21 յունիս

Հոլանտայի թագաւորին որդի և միակ դահաժառանգ Օրանժի իշխանն, իւր հիւանդութեան յանկարծական կրկնութեամբ, այս երեկոյ հոգին աւանդեց։ 1851 օգոստ. 25ին ծնած էր ի Լա Հէյ։ (Այս եղելութեան նշանակութիւնը բացատրած էր մեր Շաբաթ աւուր Տեսութեամբ։)

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԳԱԼԱԹԻՈՅ ԳՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 11 Յունիս

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսոլիտ

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ.....դհկ.		8 29
Պօրտայի գոցուեւէն վերջը	«	8 28 1/2
Երկ Ներայի մէջ.....		—
Առաւօտուն բացուեցաւ.....	«	8 28 1/2
Բարձրագոյն դին	«	8 29
Նուազագոյն	«	8 28 1/2
Կէս օրին	«	8 29
Փոխառութիւն 1863.....ֆր.		55
» 1865..... «		49 50
» 1869..... «		44 50
» 1873..... «		40
Պօն տիթրէ զօր.....Անգլ. լիրա		16 50
Բումէլի երկաթուղի.....ֆր.		42 125
Օսպիկսիօն տը Բրիօրիթէ »		367

ԲԱԺՆԵՏՈՄՈՒԹ

Սօսիէթէ ժէնէրալ.....Անգ. ոսկի		3 28
Բրէտ ժէնէրալ..... Օսմ. լիրա		7 18
Պանք տը Ֆօնտ. (գաբ. կար.)		6 30
Ոսմ. Շնորհ է վաղ..... Օսմ. լիրա		3 30
Թրամուէյ ..... «	«	290
Ինտիգիզ. Եգիպտական		64 30
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ		64 20
Գիշերը գործ չեղաւ		—
Այս առաւօտ բացուեցաւ..		64 25
Կէս օրին նոյն դին		64 25

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՎ

Օսմ. ոսկի.....	ղրշ.	100—
20 ֆրանքնոց	«	87 28
Անգլ. ոսկի	«	110 6
Բրիտից	«	51 10
Բօլ էմիսիոնիլ		90 4
Ռուսպի թղթադրամ.....	«	3 99
Թալէր	«	—
Ֆիորին	«	9 3
Մէճ. արծ. (տարբ.)	«	108 7
Հինգնոց	«	102 30
Մէթալիք	«	100 10
Պոլնտ	«	730 —
Թղթադրամ.....	«	— —
Վեցնոց.....	«	103

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն 21 Յունիս ժամ 5 վ. 15 երեկոյ

Անգ. Քօնսոլիտ գոցուեցաւ.....		100
Օսմ. « բացուեցաւ.....		8 1/8
« « գոցուեցաւ.....		7 7/8
Օսմ. փոխառութիւն 1865		10 1/8
« « 1869		9
« « 1871		66 1/2
« « 1872		16
« « 1873		8
Փոխառ. 1877.....		73 3/4
Պանք Օթօման		15 5/8
Ռուսական փոխառ. 73 (գ. կ.)		90 1/8
Եգիպտ. միացեալ (իւնիֆիզ)		58 1/2
« առանձն. (բրիվիլէժիզ)		35 5/8
Տայրա Սանիզ		57 1/2
Տօմանիալ (փոխառ. Բօչիլա).....		82
Հունգ. պարտատոմսերի 1877.....		103 1/4
Փոխանակ. Բարիզի վրայ		—

Վիէննա 21 Յունիս ժ. 4 երեկոյ

Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ		122 05
Օսմ. Երկաթուղի		20

Բարիզ 21 Յունիս ժ. 3 վ. 45 երեկոյ

Ֆր. Ռանթ 4 1/2 0/0 ..... բաց		108 10
« « 3 0/0 բաց		73 25
Օսմ. Քօնս. բացուեցաւ		8 12 1/2
» « գոցուեցաւ.քրն. կա.		8 10
Օսմ. փոխառութիւն 1865.....		—
« « 1865.....		50
« « 1869.....		45
Օսմ. Երկաթուղի		41 50
Օսմ. Բէյոլի բաժնեթուղթք		547 50
Պանք Օթօման		648 75
Երկաթ Լիոնի		551 25
» Ֆոնսիէ.....		1333 75
Բաժնետոմն Լիոնի(կուբ. կար.)		1250
Սուէզի Ջրանց.....		2000
Ռուսական 5% 1877ի		98
Իտալական Ռանթ.....		96 65
Արեւ. Ռուս.(Ռիւս Օրիան.).....		—
Եգիպտական միաց. գոց (իջած)		298 75
Սպանիական (արտաքին).....		61
Բրիօրիթէ թիւրք		363 75
5% Հելլենական		—
Զէք Լոնդրայի վրայ.....		25 19

(ԲԷՔԷՐ ՊՕՐԹԸ ԲՈՅ Է)

ՄԵՏԻՈՐԱԲԱՆԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

ԿԱՅՍԵՐԱՆԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ Ի ԲԵՐԱ

23 Յունիս (Ն. Տ.)

		Ժ.	Վ.
Ցագումն արեւագալ (Առաւօտեան)		4	30
Մուտք « «		7	34
Կէս օր (Միջին ժամով) . .	12	1	46
Կէս օր (Ժամ ըստ տաճկաց) .		4	19
Ցագումն լուսնի (Առաւօտեան)	Ա	4	48
Մուտք « «	Ե	7	37

Երեւումն լուսնի . Ն. Լ. 23 Յունիս.

Աստղագիտական ժամը 7,29 է։

Հղբրդմեթր

Ծանրաչափ (Ծովու երես) . . .	758· 5
Ջերմաչափ	21· 2
Նուազագոյն աստիճան	14· 4
Բարձրագոյն « «	24· 8
Խոնաւութիւն 0/0	64·
Բարձրութիւն անձրեւի 24 ժամու	
միջոցին . . հազարօրդամեթր	0,
Ուղղութիւն հողմոյ, հար. արեւմ.	յոյժ
սակաւ։	

ՑՈՒՆԻՍ 21ԻՆ ՎԻԷՆՆԱ

Ծանրաչափը փոփոխական է Միջերկրականի վրայ ուր հողմ հիւսիսային արեւմուքէն կը փչէ. փոփոխական է Միջերկրականի հարաւային կողմերը։ Հիւսիսային արեւմտեան հողմ տեղ տեղ սակաւ, փոթորկալից և անձրեւաստան է Ադրիական ի վրայ. հարաւային արեւմտեան հողմ սակաւ է յՕտեսա. հանդարտ օդ Արշիպելագոսի վրայ։ Բարեխառնութիւնն է 19 աստիճան յՕտէսա, 16 ի Բեռլրսպուրգ, 13 ի Վիէննա, և 12 ի Բարիզ։

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

24 մայիս 1884 Բէօթահեա

«Տեղւոյս Հայերը կը փափաքիմ ծանօթացնել Արեւելքի ազնիւ ընթերցողաց։ Բէօթահիոյ Հայութիւնն դրեթէ 300 տուներէ բաղկացեալ ժողովուրդ մի է, նիւթապէս ինչպէս նաև բարոյապէս ալ թշուառ և կամ (առաւել քաղաքավար ձեւի մը վերածելով) անտանանձելի. ուստանց և գիտութեանց սէրն ու ղգացումները եթէ կեղծիքներէ և պաճուճեալ երեւոյթներէ մերկացուին, ցաւալի ոչնչութիւններ միայն են. երկու եկեղեցիներ ունինք, որք սկզբնապատճառ եղած են ազգին մէջ երկիպառակութեան օրմներ ցանուելուն, յերկուս բաժանելով զայն, և վնասակար մրցմանց առիթներ ընծայելով միշտ. դեռ՚ դատողութիւններ և նահապետական թերս ու թիւր կարծիքներու ընդհարումներ, կը կաշկանդեն միշտ ազգասիրական ձեռնարկները, և կը դիմադրեն ո եւ է յառաջադիմական ձգտումներու դէմ։ Ապագայ փառաւոր երազներու գիմելու է միթիթարուելու համար երբի քնին առնուի այսպիսի ժողովրդի մը վիճակը, զոր կը ճնշեն մէկ կողմէն տգիտութեան թանձր խաւարը, և միւս կողմէն աղքատութեան ցուրտ երեւոյթը. ապագայ սերունդը կը կրթուի ազգային դպրոցի մը մէջ որ անբաւական է յոյժ կամ. ես կ՚ստիպուիմ խոստովանիլ այս տխուր ճշմարտութիւնները որք այնքան պատուաբեր չեն մեր ազգին, սակայն կը սիրեմ յուսալ թէ ժամանակը պիտի կարգադրէ ամեն ինչ. նա պիտի ընտրեցնէ վեհ ղգացումներ և արի սիրտեր, որք պիտի կենդանացնեն ըղձմեզ։ Քիչ մ՚ալ նորա նիւթական կացութեան վրայ խօսինք։

«Բէօթահիոյ ազգայնոց մեծագոյն մասը կը կազմեն այլ և այլ ճիւղերու վերաբերեալ արհեստաւորներ և խանութպաններ։ կան նաև վաճառականներ որք յիշուելու արժանի կարեւորութիւն իսկ չունին։ երկրագործութիւնն դեռ եւս մնա չէ գըտած. երկրին գլխաւոր բերքերն են ցորեն, ափիոն, թիթիթիկ ևն. որք մեծաւ մասամբ օտարազգիներու շահու նիւթ եղած են. իսկ Հայերը ուշադ առատութենէն միայն կ՚ակնկալեն իրենց օգուտը, առեւտրական յաջող շարժումներ յուսալով. [illegible] խիստ ճանապարհ անցան, տուրեւառութիւնք գրեթէ դադրած են, շուկաներու մէջ կը տիրէ ընդհանուր լռութիւն, և կատարեալ անգործութիւն, որ եթէ այսպէս շարունակէ՝ կրնայ մեծամեծ տագնապներ պատճառել։ Ցոմնացի գաղթականներ որք այժմ կարեւոր տեղ մը բռնած են առեւտրական հրապարակին վերայ, Հայու շահուց աղբիւրները գրեթէ կիսած են։ Հայք աղքատ. իւր շահագիտական համեստ նկրտումները, չունին այնքան մենդարար արդիւնքներ. իւր սահմանափակ գործունէութիւնները զինք կը կաշկանդեն սարսափելի նոյնութեան մը մէջ։ Հայը կը սիրէ ոսկին, սակայն զայն որսալու հնարագիտութիւն կը պակսի իրեն. նա չունի իւր սրտին մէջ յառաջադիմութեան հրաշագործ հայծը։

«Բէօթիի գործակատար Պ. Կիւսթաւ և իր երկու ընկերակիցներն՝ անցեալները կռիւ մը հանեցին որ քիչ մնաց ծանր հետեւութիւններու պիտի յանգէր. մի քանի Հայեր գանկոծեցին առանց պատճառի, և մէկ քանիներուն ալ վեց հարուածներով սպառնացան. կռուին շարժառիթը արբեցութիւն է մի միայն. ասոնք կը գտնուին այժմ տեղւոյս պատժական դատարանին առջեւ։

«Բաղքիս մնացեալ դաւառակներէն Թալշանդուի մէջ քանի մը վայրենարարոյ անձինք Հայադի ազգ մը պատիւը բռնարարել կուզեն, քաղքէն կէս ժամ հեռի ձորի մը մէջ կերպով մը զայն բերելով. ոման երկար ատեն դիմադրելէ վերջը, երբ յաղթուելու կը մնանայ, յարմար առիթ մը գտնելով, բոլոր ուժովք կ՚սկսի փախչիլ, չարագործները զայրացած կրակ կընեն եաեւէն, և երբ կը տեսնեն որ նա դեռ կը շարունակէ փախչիլ, կատաղաբար կը յարձակին ոտքն եաեւէն, կը բռնեն, և ասոտիկ դանակոծելէ յետոյ, վանդաւոր կերպիւ կը վիրաւորեն զայն կուրծքէն և ուսէն. կ՚ըսուի թէ ոտքն ապրելէն յոյս չկայ։ Ե. Դ. Ի.

Կեսարիա, 30 մայիս

«Տեղւոյս կառավարիչ Հաշիմ փաշա երբեք չաթաթ առաջ դաւառիս արեւմտեան և հարաւային կողմն գտնուած Ինճէ-սու և Տէվէլի դաւառներու մէջ քննական պրոպոյտ մը կատարելով վերադարձաւ քաղաքս։

Այս պրոպոյտը քաղաքական մասնաւոր նշանակութիւն մը չունէր։ Ներին վսեմութիւնը տակաւին երեք ամիս է որ իւր ներկայ պաշտօնը ստանձնած է, և կենթադրուի որ պաշտօնին կարեւորութիւնը հասկցող կառավարիչ մ՚է, որպէս է Հաշիմ փաշա, ուզած է քննել իւր դաւառին իրաց վիճակը։

Հաշիմ փաշա կ՚երեւի որ չափաւորապէս լաւ տեսած է իւր մասնորական կարողութիւնները։ Վարչական հմտութիւնը ընդարձակ է, ցուարէն լաւ կը խօսի և է ընթերցասէր։ Եւ եթէ կայ ամենամեծ առաքութիւն մը որ անկեղծօրէն կը մաղթուի դրեթէ հաւասարապէս ամեն կառավարիչներու, է այն որ կը նշնարուի Ներին վսեմութեան ընթացքի մէջ։ Իրենէ ունեցած անձնական անկախութեան ոգին վերծ պահած է զնա այն ազդեցութիւններէ, որոց, չահ ունեցող քանի մը անձնականութիւններ կը ջանան հարկաւ, ներքեւեալը Ներին վսեմութեան գործառնութիւնները։

Տեղւոյս Իսարէի ժողովը անցեալ եօթնեկի երկու երկար օրերը զոհեց խնդրոյ մը, որ ժողովի մէջ քանի մը ջերմեռանդ անդամներու և յարտաքս ժողովի երկու քրիստոնեայ հասարակութիւնները շփոթանց յուզեց։ Թէ Ցոյն Կաթոլիկ հասարակութեան հոգեւոր պետը իրաւունք ունի՞ Ցոյն Օրթոտոքս կղերին գլխարիկը գործածելու. օրուան խնդիրն էր որ ժողովին մէջ լրջօրէն քննուեցաւ։ Այս առթիւ Ցունաց մետրապոլիտն Զինեմ-ուէրլի վանքէն յատկապէս եկաւ քաղաքս իւր դատը պաշտպանելու։ Դիւրին է հաւատալ թէ Կաթոլիկ Հայոց առաջնորդն Պոլսոյ վարդապետ իւր բոլոր ձեռնտուութիւնը տուաւ հակառակ կուսակցութեան դատին։

Բոլոր այս կատակերգութեանց հանդարտ հանդիսատես եղած էին ժողովին քանի մը իսլամ անդամները, որոնք պատեհութիւն մ՚ունեցան կրկին հաստատելու իրենց այն համոզման մէջ թէ ճշմարտիւ Քրիստոս խաղաղութեան հետ սուր ալ բերած է աշխարհիս վրայ։ Ներկայ պարագայն չունէր բնաւ արձանագրելի բնութիւն և այն է պատճառը որ հակառակ ամեն պարկեշտ դիտաւորութեանց մարդ չի կրնար Պուլպլի գրքակալին պատմութիւնը չը յիշել։

[illegible] պլոյին։ Բ. Դրեն եկած հեռագրական հրաման մը խնդրոյն այս կերպ և փուքանակի կարգադրման նպաստած է, կ՚ըսեն։ Ամեն պարագայի մէջ գովելի է Բ. Դրան այս խնդրոյ մասին պահանջած փութաջանութիւնը. վասն զի փափաքելի բան մը չէ որ կարեւոր դատաւորի մը պատկառելի մի ժողովը իւր անդին ժամերը զոհէ այնպիսի խնդիրներու, որոյմէ անհունապէս կարեւորները այս պատճառաւ կրնան ուշացիլ։

Բ. Դրան այս մասին ցուցած որոշումը կրկին գովելի է, երբ նկատուի թէ վերոյիշեալ պարագային նման կարեւորութենէն բոլորովին զուրկ խնդիրներ շատ անգամ երկար ժամանակ տեւելով՝ անախորժ հետեւանաց կը յանգին, և թէ անփափաքելի չէ առայն առնուլ այն պատճառին որ կղերին գլխուն վրայ բարձրացող գործքի մը ձեւին համար գրգռութեան մէջ կընայ թողուլ քաղաքի մը երկու հասարակութիւնները։

Կաթոլիկ Ցունաց ներկայացուցիչը Իսարէի մէնէն եռքը երկու միջոց ունի միայն իւր այժմեան անախորժ կացութենէն ազատելու, կամ հարկ է հրաժարիլ բոլորովին գլխարկի այն ձեւէն, որ երկար տեսնի գործածումը սիրելի ըրած է իրեն և ընդունիլ վեցանկիւն մը կամ մէկնիլ քաղաքէս։

Քաղաքէս տասը վայրկեան հեռաւորութեամբ և հարաւային արեւելեան կողմը գտնիսը գրեթէ 30 կանգուն կլորաձեւ շրջագծով տարածութեամբ և գրեթէ 15 կանգուն խորութեամբ բացուեցաւ յանկարծ։ Ցառակը մէկ կանգուն մեծութեամբ բացուածք մը կ՚երեւի, ուրկից հողն դէպ ի վար սուզելով յառաջ բերած է ներկայ երեւոյթը։

Երկու շաբաթ առաջ քաղաքէս 1 ժամ հեռու Թալաս գեղը Իվրէնտի-օղլու անուն հարուստ Ցոյնի մը տուն գղեր կը մտնեն։ Ցանտիրոջ կողմանէ ընդդիմութիւն տեսնելով բազուկէն կը վիրաւորեն զինքը և կը փախչին առանց բան մը կարենալ գողնալու։ Հակառակ կառավարութեան ջանից, չարագործք չեն բռնուած դեռ։

Վերապատուելի Ֆրանսիսքիսկ և Պարթելէմ և պատուելի Քերովբէ 15 օրէն կ՚ուղեւորուին քաղաքս։ Վերոյիշեալք Պոլիս գնացած էին Մխիթարեան ընդհանուր ժողովին ներկայ գտնուելու։

Տեղական կառավարութիւնը հրաման հանեց գաւառիս ծերերու ժողովներուն (Խեթիկար մէճլիսի) որ Սամսոնի և Գաղաթոյ ճամբայներու չինութեան համար աշխատաւորներ հայթայթեն։»

ժամանակ, դժնդակ կլիմայի մը տակ, խեղճ ծերունի մը Բոլոնիոյ անտառի ուղիներէն միոյն եզրը պառկած, սառնաշունչ հովին առջեւ, հազիւ իւր մերկութիւնը ծածկող ցնցոտի մը վրան ունենալով։

մացեր էր, և իմ՚ նիզած միջոցիս՝ ձիւնը հալելով զիս կամաց կամաց մինչեւ գետինն իջուցեր էր։ Իսկ մարմին մէջ ծառարան կարծես՝ դանդակատան դաղանին հոմանցոյցն էր։ Առանց այլ եւս տարակուսելու՝ առի տարճանակ

նոյն մէջ կը մտներ քանի որ կ՚ուտէր։ Այսպիսի գեղեցիկ առիթի մը չէի կրնար փախցնել. խիստն խարազանս առի և ամենայն զօրութեամբ դայլն հարուածել սկսայ։ Այս անակնկալ ծեծը զարհուրեցուցիչ դայլն, և առաւել ապրանքի կցկտուր բառերէն և յուսարէն մը, և քան ֆրանսացի դեղեցկատարոյ անուշահոտութիւններ, ծերքէ քրտներն ու ոսոտատամները։

Որովհետեւ բաւական ժամանակ անցաւ մինչեւ որ պաշտօնի մտայ, երկու

[illegible] դիմադրեցաւ [illegible] դարձակ (Բ. Գասու.) .—Հայերէն

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս ընդհակիրս-թեամբ կը հրատարակէ Ձեր սիրասիրական լրագրոյն միջոցաւ մայիս ամսոյ նուիրատուաց անունները։

Ամեն. Տ. Տ. Ներսէս Սրբազան Պատրիարք Հայր 756· Դեր. Տ. Խորէն Աբեպիսկոպոս Նար-Պէյ 108· Դեր. Տ. Եղիշէ վարդ. Այվազեան 109· Արժ. Տ. Յովհաննէս Աւագ քահանայ Մկրտեան 60· Արժ. Մանուէլ քհնյ Անդրիասեան 20 դահեկան արծաթի։

Մեծապատիւ Տէրք,

Մ. Յակոբ Գուլումճեան (մատաղի հատոր) 432· Մաքուրէան եղբարք 324· Սամսոնթիոյ խնամատար սպասաւորժան միութենէ՝ ձեռամբ Կարապետեան Միհրան էֆ.ի 220· Գրիգոր Ղազարոսեան (բանաստեղծի) 108· Արիստաքի Աշտա Փափազեան 108· Ագն. Նեղիլեր Գէրէսսէճեան ձեռամբ Մաքսուդեան Ղազարոս էֆ.ի 100· Գիւլբեք Մելիքթ խանի տնեկապետք և բեռնակիրք 100· Խաւեար խանի տնեկապետք և բեռնակիրք 75· Յակոբ Մարտիկեան 54· Խաչատուր Հիւսուսիբասեան 53· Նուրիման Իսկիկեան 48· Մկրտչ Զալուքճեան 47½· Գէորգ Տէմիրճեան 40· և Գուլ-քարու Տիգրան Յարութիւնեանի սրճարանէն հաւաքուած ադրով անուշ 20· Մ. Յարութիւն Խաչատրեան Նիկոլայոյի 20· Ամն 20· դահեկան արծաթի ընդ ամենը 2813½։

Հանդուցեալ մեծանուն Ժօրժ Զարիֆի իւր կենդանութեան 200 Օսմ ոսկւոյ գումար մը կտակելով բարեպաշտական հասատատութեան մը համար, Ամեն. Տ. Տ. Ներսէս Սրբազան Պատրիարք Հայրը զոյն Ազգային Հիւանդանոցի հասատատութեան յատկացնել արժան դատեց, զոր սացանք Հանդուցելոյն բարեպաշտուհի տիկնոջ՝ Էլենի Զարիֆիի ձեռամբ։

Յակոբեան Մեծապատիւ Յովհաննէս էֆէնտի, որ Ազգ. Հիւանդանոցի հասատատութեան օգնել իւր մտածմանց առարկայներէն մին ըրած է, բարեհաճեցաւ նուիրել մէկ հակ ածիրենի պէյ ընտիր սեռակէն։

Ազն. Օրլորդ Գիրիսանոյշ բարեհաճեցաւ նուիրել իւր հեղինակած «Զբօսանք ժողովրդեան կամ Վիճակք» անուն սեռակէն 330 օրինակ։

Բերայի հացագործներէն Գէորգ աղա Պոյանեան ինչպէս ամէն տարի, այս տարի ևս բարեհաճեցաւ նուիրել թէ Ս. Հարարձման ծոնի և թէ Ազգ. Սահմանադրութեան տարեդարձի առթիւ 904 քիլօ խաս հաց։

Յիսնի Սրուեան 1 ընտիր ոչխար։

48 օխայ սթավրիտ ձուկ։ Ս. Ղ. Պարտիզպանեան 300 հատ սիկամի թուզի։ Եղբարք Մուրատեան 5 օրինակ «Մաղիի արդի մատենագրութեան»։ Ի Մարսիլիա բնակեալ դեղավաճառ Մ. Թումաղեանի բարեհաճեցաւ նուիրել 6 բաքեթ թէ մենթաները տըլաքօրս· 6 տուփ բաթ բէնթօրալ· 6 տուփ ֆարին պլանանդէռ աբ էլ. 3 վէշ լիքէօր անդի արդբրիդի· 6 վէշ վէնտ տը գրնա։

Այս առթիւ Հոգաբարձութիւնս իւր ընդհակակիրը կը յայտնէ հետեւեալ պարոններուն՝ Յարութիւն Կիւլբենեան վաճառեցի, Յովհաննէս Վանեցի, Կարապետ Կարնեցի, Յակոբ Վանեցի, Յովհաննէս Կարնեցի, Մարտիրոս Կարնեցի, Յովհաննէս Գալատացի, Մարգար Վանեցի, Յակոբ Վանեցի, Պետրոս Կարնեցի, Յարութիւն Եւդոկիացի, Յարութիւն Վանեցի, Գրիգոր Վանեցի, Թոփճեան Վանեցի, Յարութիւն Վանեցի, Պետրոս Վանեցի, Նեսրէս Կարնեցի, Կարապետ Վանեցի, Յարութիւն Բաղէշցի, Աւետիս Վանեցի, Մարգար Վանեցի, Յարութիւն Պարտիզակցի, Յովհաննէս Վանեցի և Պետրոս վանեցի, որը թէ Ս. Հարարձման ծոնի և թէ Ազգ. Սահմանադրութեան տարեդարձի առթիւ տրուած սեղանաց անձնուիրաբար ծառայեցին։

Մնաք յաջողօք

Ի դիմաց Հոգաբարձ. Ազգ. Հիւանդանոցի

Ատենադպիր Վ. Ատենապետ

Տէր. Կէսմէ-շէրեան Յովհ. Լուսեան

ՕԳՏԱԿԱՐ ԽՐԱՏ ՄԸ

Ով կրնար կարծել թէ կարելի է սուրճը ծանրաչափի տեղ գործածել· և սակայն փորձառու դիտական մը հետեւեալ եղանակը ցոյց կուտայ։ Երբ, Եւրոպական սուրճին մէջ շաքար խառնած ժամանակիս, առանց դաւաթը շարժելու թողուք որ շաքարը հալի, շաքարին մէջն օդի պղպջակներ (կօպալ) սուրճին երեսը կելնեն։ Արդ, եթէ այս պղպջակները փրփուր մը կազմեն դաւաթին մէջ տեղը, նշան է թէ օդը գեղեցիկ պիտի մնայ· եթէ ընդհակառակն փրփուրն օղակ մը կազմէ դաւաթին եզերքը, նշան է թէ առաս անձրեւ պիտի տեղայ· իսկ եթէ փրփուրն անշարժ մնայ մէկ կողմ, ոչ մէջ տեղը ոչ եզերքը, օդին փոփոխականութեան նշան է։

ԲԺԻՇԿ ՏԻԳՐԱՆ ՓԷՇՏԻՄԱԼՃԵԱՆ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐԴԿԱՑԻՆ ՊԱՏՈՒԱՍՏՄԱՆ

(Պարէնբարբէրք և Վասելշակաք հարորդ մը)

—

Կը վաճառուի Պոլիս, Գալաթիան գրատունը, Կալաթա Արշակ էֆէնտիի թղթավաճառանոցը և Բերա Լէյրէնճ և Քայլի գրատունը։ Գին 35 դահեկան։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԳ

«Մայտա» բաղմահռչակ երկասիրութիւնը որ մինչեւ յարդ 20 դահեկանի գնով ծախուեցաւ, ընթերցասէր հասարակութեան աւելի դիւրամատչելի լինելու համար, այս անգամ որոշուած է հասը 13 դահեկանի վաճառել։

Այս գեղեցիկ առիթէն օգուտ քաղել ցանկացողք պէտք է դիմեն ի Գալաթիա.

Առ Մ. Տէօքմէճեան էֆէնտի, «Արեւելք»ի խմբագրատունը և դարձեալ Ց. Արշակ և Ե. Գրայր էֆէնտիներու թղթավաճառանոցը։ Իսկ ի Պոլիս Ց. Զէնեիրճեան և Ց. Գալաֆեան էֆէնտիներու գրատունը և կամ Զ. Կ. Թորոսեան էֆէնտիի թղթավաճառանոցը, Մաքսին կարգը։

ԳՈՒԻՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ՌԸԼԻՆՈՒ

Ծովային ապահովագրութիւն։ —Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան Պ. Ժ. Վ. Ուիթմ, Եօրկիատիս խան, Պահչէ-գարու, Պոլիս· կամ Ղալաթիա, Ալէքսիատի խան, թ. 15։

Տէրէնատրէն ընտրեալ օտարազգի նէրէն էլանոմ

Սարգիսյանը սասխիկէ էլչուն մեմալի մահրուսէի շահանէնին պէր իսկէլէսմանէն տիկէր իսկէլէսմանէ նադ օլունան թիֆթիք մահսուլաթներն նէ մախբէճ վէ նէ մուվէրբէտատ հէր պէր ըէմի կէօմրիւք իլէ մուգայեսէ օլմամար վէ ֆագաթ մէմալիքի եճնէպկէ էլչուն չէզարլանմադ օլուր իսկ եւուզսէ պէր իսրատամի ըէմի իլէ մուքեղլէֆ օլմաղ խուսուսունա իրատէյ սէնիէյ հաղրէթի փաշահի մութասարրիֆ վէ չէրեֆսուսուր պրայրուլսուրը թիւճճարը մասրիմի օլմադ իւզրէ իլանը քէյֆիյէթէ իպթիսար դէյնմամ։

7 Հաղիրան 1884

Ի. ԼԱՆԷԹԼԻ ԳՐԱՏՈՒՆ

ՄԻՒՆԻՔՇԻՄԻ Տ. ԱԴԱՄԵԱՆ

—

(Թէրճէմանը Լէֆթէր Ռէֆրէսէնթանտան էրբաշ)

—

Էմիլ Ռիշպուրկուն իշալու տիւպէր թէէլիֆիքէրաէսի պուլունան հիւքեայէ պալատէ մուհարրիր զաղէթատա ըէյ տէր ըէյ տերճինտէն սօնրա, պիրճա վէ իրի ճիլտէ միւնգասէմ թապ օլունուպ եէտը իտարէմիդէ թէրը օլունտուղունտան, քիթապը մէղքիր ճիւմլէ քիթապճը տիւքանլարընտա վէ պաղը զաղէթա սաթրճքլարընտա վէ պայլճա քիթապը մէղքիւրին իտարէսինի տեր էօհսէթ իմմիշ պուլունան Պահճէ գաբուսունտա Աղամլեան Յակոբ աղանին սուճի տիւքանընտա պէհէր ճիլտի 10 ար ղուրուշա ֆիրուխթ օլունուր։

Ե. ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԻՄԱՍՏԱՍԻՐԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ

Ցուցէ

Բուխարէստ.— Համառօտ պատմութիւն Քաղաքական մնտեսութեան.— Ապերջանիկ Երանիկ.— Կատուի մը միտքերը.—Տաղարան.— Զուհաճեան և Յակոբեան։

Պայման. Բուխարէստ.

Մայրաքաղաքիս համար դ. 20

Օտար երկրաց և գաւառաց համար « 26

Հասցէ՝ Արամեան տպարան կամ Հավուզլու խան։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷՅԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՅՈՒՅՑԱԿԸ

1884 ՅՈՒՆԻՍ ԱՄՍՈՑ

(Բաց է էրբաղի օրերէն) Եւրոպական եղբրէն կամուրջ էնող ընթենաուոց երթեւեկութեան ժամերը

Ժ. Պ.		Թ.
11	Եէնիմահալլէ Մէզարպուրնու Պէյլիքտերէ Թարապիա Եէնիքէյ (Եէնիքէյի ղոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	34
11 35	Եէնիքէյ Աթէնիա Միրկէոն Պոյաճքէյ Ր. Հիսար Պէկէք (Ամաւուտքէյի ղոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	19
12	Ր. և Ա. Գալաթ Եէնիմահալլէ Մէզարպուրնու Պէյլիքտերէ Թարապիա Եէնիքէյ (Եէնիքէյի ղոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	32
12 50	Եէնիքէյ Աթէնիա Միրկէոն Պոյաճքէյ Ր. Հիսար Պէկէք (Ամաւուտքէյի ղոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	21
1 30	Եէնիմահալլէ Մէզարպուրնու Պէյլիքտերէ Թարապիա Եէնիքէյ (Եէնիքէյի ղոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի և ուրբաթ օրերը Աթէնիա Միրկէոն Պոյաճքէյ Ր. Հիսար Պէկէք)	20
2 05	Եէնիքէյ Աթէնիա Միրկէոն Պոյաճքէյ Ր. Հիսար Պէկէք (Պէկէքի ղոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի բաց ի ուրբաթ օրերէ)	28
2 45	Եէնիմահալլէ Մէզարպուրնու Պէյլիքտերէ Քիրէճպուրնու Թարապիա Եէնիքէյ Աթէնիա Միրկէոն Պոյաճքէյ Ր. Հիսար Պէկէք (Պէկէքէ մէնող ղոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	34
4 15	Եէնիմահալլէ Մէզարպուրնու Պէյլիքտերէ Թարապիա Եէնիքէյ Աթէնիա Միրկէոն Պոյաճքէյ Ր. Հիսար Պէկէք Ամաւուտքէյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէյ Պէշիքթաշ։ Այս ղոգենաւը Բանազանի երկրորդ օրէն սկսեալ ժամը 5ին պիտի մեկնի Եէնիմահալլէն։	32
6 15	Եէնիմահալլէ Մէզարպուրնու Պէյլիքտերէ Թարապիա Պէյդօղ Բաշապահճէ Եէնիքէյ Միրկէոն Գանդրճա Ր. և Ա. Հիսար Գանտիլլի Ամաւուտքէյ Զէնկիլքէյ Պէյլերպէյ Օրթաքէյ Գուրգուչէնմաք Պէշիկթաշ Իսկիւտար	25
8 15	Ա. և Ր. Գալաթ Եէնիմահալլէ Մէզարպուրնու Պէյլիքտերէ Թարապիա Եէնիքէյ Միրկէոն Պոյաճքէյ Ր. Հիսար Պէկէք Ամաւուտքէյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէյ Պէշիքթաշ (ուրբաթ օրերը Աթէնիա պիտի հանդիպի)	20
10 —	Մէզարպուրնուն Պէյլիքտերէ Թարապիա Պէյդօղ Եէնիքէյ Միրկէոն Ր. Հիսար Ամաւուտքէյ Օրթաքէյ Պէշիքթաշ	28

Ամբուլաթիէնէն կամուրջ էնող ընթենաուոց ժամերը

10 30	Պէկէք Ամաւուտքէյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէյ Պէշիքթաշ	21
11	Պէկէք Ամաւուտքէյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէյ Պէշիքթաշ	33
11 35	Ամաւուտքէյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէյ Պէշիքթաշ	28
12 40	Պէկէք Ամաւուտքէյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէյ Պէշիքթաշ Գալաթաշ	22
1	Ամաւուտքէյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէյ Պէշիքթաշ	33
1 30	Պէկէք Ամաւուտքէյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէյ Պէշիքթաշ Գալաթաշ	23
2 45	Ամաւուտքէյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէյ Պէշիքթաշ	19
3	Պէկէք Ամաւուտքէյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէյ Պէշիքթաշ	23
3 45	Պէկէք Ամաւուտքէյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէյ Պէշիքթաշ Գալաթաշ	19
10 50	Հիսարէն ուղղակի կամուրջ	19
11 40	Պէկէքէն ուղղակի կամուրջ	25

Ասիական եսքէրէն կամուրջ էնող ընթենաուոց ժամերը

10 45	Վանիքէյ Զէնկիլքէյ Պէյլերպէյի Գուզկունճուք Գալաթաշ	22
11 30	Պէյդօղ Բաշապահճէ Ր. Բաշամահալլի Գանդրճա Ա. Հիսար Գանտիլլի (Գանտիլլիի ընդ-նում հետ պիտի հաղորդակցի)	23
11 50	Գանտիլլի Վանիքէյ Զէնկիլքէյ Պէյլերպէյի Գուզկունճուք	25
1	Գանտիլլի Վանիքէյ Զէնկիլքէյ Պէյլերպէյի Գուզկունճուք	2
1 30	Պէյլիքտերէ Թարապիա Պէյդօղ Բաշապահճէ Գանդրճա Ա. Հիսար Գանտիլլի (Գանտիլլիի հետ պիտի հաղորդակցի և ուրբաթ օրերը Նաւամատոյցը Գանտիլլիէն մեկնող ղոգենաւի հետ պիտի հաղորդակցի և Վանիքէյ Զէնկիլքէյ Պէյլերպէյ Գուզկունճուք իսկիւտար)	17
2 30	Գանտիլլի Վանիքէյ Զէնկիլքէյ Պէյլերպէյ Գուզկունճուք իսկիւտար (բացի ուրբաթէն)	33
3 30	Գանտիլլի Վանիքէյ Զէնկիլքէյ Պէյլերպէյ Գուզկունճուք Գալաթաշ	2
4 15	Պէյդօղ Բաշապահճէ Ր. Բաշամահալլի Գանդրճա Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիքէյ Զէնկիլքէյ Պէյլերպէյ Գուզկունճուք։ Այս ղոգենաւը Բանազանի երկրորդ օրէն սկսեալ ժամը 5ին պիտի մեկնի Եէնիմահալլէն։	22
8 45	Պէյլիքտերէ Թարապիա Պէյդօղ Բաշապահճէ Գանդրճա Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիքէյ Զէնկիլքէյ Պէյլերպէյի Գուզկունճուք Իսկիւտար (ուրբաթ օրերը Ր. Բաշամահալլէ)	21
10 25	Գանտիլլէն ուղղակի կամուրջ	23

(Բաց է էրբաղի օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եղբէտ երթեւեկող ընթենաուոց ժամերը

1	Պէկէքթաշ Օրթաքէյ Ամաւուտքէյ Ր. Հիսար Միրկէոն Եէնիքէյ Թարապիա Պէյլիքտերէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ	34
1 30	Գալաթաշ Իսկիւտար Պէշիքթաշ Գուզկունճուք Օրթաքէյ Պէյլերպէյ Զէնկիլքէյ Ամաւուտքէյ Գանտիլլի Ա. և Ր. Հիսար Գանդրճա Միրկէոն Եէնիքէյ Բաշապահճէ Պէյդօղ Թարապիա Պէյլիքտերէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ	25
2 30	Պէշիքթաշ Օրթաքէյ Գուզկունճուք Ամաւուտքէյ Պէկէք Ր. Հիսար Միրկէոն Եէնիքէյ Թարապիա Պէյլիքտերէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ	32
5 —	Գալաթաշ Պէշիքթաշ Օրթաքէյ Գուզկունճուք Ամաւուտքէյ Պէկէք Ր. Հիսար Պոյաճքէյ Իսրիկէն Աթէնիա Եէնիքէյ Պէյդօղ Թարապիա Պէյլիքտերէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ և Գալաթաշ	20
6 45	Իսկիւտար Պէշիքթաշ Գուզկունճուք Օրթաքէյ Պէյլերպէյ Զէնկիլքէյ Ամաւուտքէյ Գանտիլլի Ր. Հիսար Գանդրճա Միրկէոն Եէնիքէյ Թարապիա Պէյլիքտերէ	21
8 45	Պէշիքթաշ Օրթաքէյ Ամաւուտքէյ Պէկէք Ր. Հիսար Միրկէոն Եէնիքէյ Թարապիա Պէյլիքտերէ Մէզարպուրնու	28
9 45	Հիսար Պոյաճքէյ Միրկէոն Աթէնիա Եէնիքէյ Թարապիա Պէյլիքտերէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ	32
10 30	Ր. Հիսար Պոյաճքէյ Միրկէոն Աթէնիա Եէնիքէյ Թարապիա Քիրէճպուրնու Պէյլիքտերէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ	17
11 10	Եէնիքէյ Թարապիա Պէյլիքտերէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ	20
11 30	Պէկէք Ր. Հիսար Պոյաճքէյ Միրկէոն Աթէնիա Եէնիքէյ	25

Կամուրջէն Ասիական եսքէրէ երթեւեկող ընթենաուոց ժամերը

10 30	Ուղղակի Պէկէք	22
12 30	Ուղղակի Ամաւուտքէյ	33
1	Ուղղակի Պէկէք	23
1 45	Ուղղակի Ամաւուտքէյ	19
2 30	Ուղղակի Պէկէք	23
3 15	Ուղղակի Պէկէք	19
9 50	Պէշիքթաշ Օրթաքէյ Գուզկունճուք Ամաւուտքէյ Պէկէք Ր. Հիսար (Վասիոր էնող ղոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	19
10 25	Պէշիքթաշ Օրթաքէյ Գուզկունճուք Ամաւուտքէյ Պէկէք	25
11 5	Գալաթաշ Պէշիքթաշ Օրթաքէյ Գուզկունճուք Ամաւուտքէյ Պէկէք (Եէնիքէյի ղոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	21
11 45	Պէշիքթաշ Օրթաքէյ Գուզկունճուք Ամաւուտքէյ Պէկէք	28
12 —	Պէշիքթաշ Օրթաքէյ Գուզկունճուք Ամաւուտքէյ	25

Կամուրջէն Ասիական եսքէրէ երթեւեկող ընթենաուոց ժամերը

11 20	Իսկիւտար Գուզկունճուք Պէյլերպէյ Զէնկիլքէյ Վանիքէյ Ա. Հիսար Գանդրճա Պէյդօղ Եէնիքէյ	21
12 25	Ուղղակի Գանտիլլի	2
12 45	Իսկիւտար Գուզկունճուք Պէյլերպէյ Զէնկիլքէյ Վանիքէյ Ա. Հիսար Գանդրճա Եէնիքէյ (բաց ի ուրբաթի օրերէ)	28
1 55	Ուղղակի Գանտիլլի (բացի ուրբաթ օրերէ)	33
2 45	Իսկիւտար Գուզկունճուք Պէյլերպէյ Զէնկիլքէյ Վանիքէյ Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանդրճա Բաշապահճէ Պէյդօղ (ուրբաթի օրերը Ր. Բաշամահալլէ)	25
2 55	Ուղղակի Գանտիլլի	
9 25	Գալաթաշ Պէշիքթաշ Գուզկունճուք Պէյլերպէյ Զէնկիլքէյ Վանիքէյ Գանտիլլի (Գալաթաշի գացող ղոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	23
10 15	Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանդրճա Բիքիմբաշա Բաշապահճէ Պէյդօղ Թարապիա Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ	34
10 40	Պէշիքթաշ Գուզկունճուք Պէյլերպէյ Զէնկիլքէյ Վանիքէյ Գանտիլլի Ր. Հիսար (Գանտիլլի նաւամատոյցը Պէյդօղի ղոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	33
11 10	Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանդրճա Ր. Բաշամահալլէ Բաշապահճէի Պէյդօղ	23
11 40	Գալաթաշ Գուզկունճուք Պէյլերպէյ Զէնկիլքէյ Վանիքէյ	21

Ամեն ուրբաթ ղոգենաւ մը կամուրջէն ժամը 3.45ին մեկնելով Պէշիքթաշ Օրթաքէյ Գուրուչէշմէ Ամաւուտքէյ Պէկէք Ր. Հիսար Միրկէոն Եէնիքէյ Թարապիա Պէյլիքտերէ և Մէզարպուրնու պիտի հանդիպի և անտի ժամը 5.30ին մեկնելով և յիշեալ նաւամատոյցները հանդիպելով պիտի իջնէ ի կամուրջ։

Ամեն ուրբաթ երեկոյ ժամը 11.45ին ղոգենաւ մը Եէնիմահալլէն կամուրջ պիտի իջնէ Մէզարպուրնու Պէյլիքտերէ Թարապիա Եէնիքէյ Միրկէոն Ր. Հիսար Ամաւուտքէյ Օրթաքէյ և Պէշիքթաշ հանդիպելով։ Բանազանի ամիսը սոյն երթեւեկը տեղի չպիտի ունենայ։

ԻՄՈԿԻԻՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԲԱՑ Ի ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԷՆ

ԻՄՈԿԻԻՏԱՐԷՆ	ԿԱՄՈՒՐՋ	ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ	ԻՄՈԿԻԻՏԱՐ
11 —	6 20 Պէշիք	11 25	7 15
11 45	7 15	12 — Գէղինճ	8 15
12 30	8 10 Պէշիք	12 45	9 — Պէշիք
1 —	9 —	1 15	9 30
1 30	9 45	1 50	10 — Պէշիք
2 —	10 — Պէշիք	2 20	10 25 Գէղինճ
2 30	10 30	2 55	10 45
3 10	10 40	3 30	11 5
3 45	11 5	4 — Պէշիք	11 25
4 30	11 25	4 45	11 50
5 5 Պէշիք	11 45 Գէղինճ *	5 30	12 5
5 45	12 5	6 — Պէշիք	12 5 Գէղինճ *

(* Այս շոգենաւները Հրէից ազգերուն չպիտի երթեւեկեն)

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԸ

ԻՄՈԿԻԻՏԱՐԷՆ	ԿԱՄՈՒՐՋ	ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ	ԻՄՈԿԻԻՏԱՐ
11 45	— —	11 10	— —
12 —	7 15	11 55	7 15
12 45	8 10	12 40	8 15
1 30	8 40	1 25	8 50 Պէշիք
2 15	9 25	2 10	9 20
3 —	9 50	2 55	10 — Պէշիք
3 45 Պէշիք	10 30	3 30	10 35
4 20	11 —	4 10 Պէշիք	11 5
5 10 Պէշիք	11 25 Պէշիք	4 55	11 35
5 45	12 5	5 40	12 5
6 20 Պէշիք	— —	6 15 Պէշիք	— —

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԲԱՑ Ի ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

2 — Հարէմէն Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
4 Հարէմէն Սալաճագ
10 45 Հարէմէն
1 45 Կամուրջէն Հարէմ (բաց ի կիրակի օրերէն)
3 45 Կամուրջէն Հարէմ
10 30 Կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ

ԻՄՈԿԻԻՏԱՐ ՍԻՐԲԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷ

Ե Ի ԳԱՂԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

2 45 Իսկիւտարէն Գալաթաշ Սիրբէճի
4 — Իսկիւտարէն Սիրբէճի
10 — Իսկիւտարէն Սիրբէճի
11 45 Իսկիւտարէն Գալաթաշ
3 45 Սիրբէճիէն Իսկիւտար
4 45 Սիրբէճիէն Գալաթաշ
10 45 Սիրբէճիէն Իսկիւտար
11 30 Գալաթաշէն Իսկիւտար

20 ՖՐՆԲ. 95 Գ.

ԺԱՄԱԳՈՐԾ

Գ. Է. ՍԷԼՎԱՃԵԱՆ

ՄԱՀՄՈՒՏ–ՓԱՇԱՅԻ ԳԼՈՒԽ ԹԻՒ 244

95 Գ. 20 ՖՐՆԲ.

Իւր արհեստական փորձառութիւնը դնահատող Արգոյ Հասարակութեան պատիւ ունի ծանուցանել թէ այս անգամ Բարիզու ամենէն նշանաւոր գործարաններէն միոյն մէջ պատրաստել տուած է նշանակեալ նաւոր գործարաններէն միոյն մէջ պատրաստել տուած է նշանակեալ գնով նմանը ցարդ չտեսնուած կոթէն լարուող և խիստ ձեւաւոր ժամացոյցներ որոց 20 տարի կանոնաւոր բանիին կերաշխաւորէ, եթէ տարին անգամ մը միայն իւղուտուին։

Դաւառներէ եկած յանձնարարութիւնք փութով և ճշդութեամբ կը կատարուին։

Պիտի սկսի 11/23 Յունիս, և պիտի վերջանայ 11/23 Սեպտեմբեր։

Ընթերցողք անշուշտ դիտութեամբ պիտի տեսնեն թէ հանդուցեալ ճարտար Աստանապոյժ Պ. Ցօրինեի, բազում տարիներէ ի վեր իւր քովն առած և իւր արհեստին քնարեցուցած եր իւր որդին, որ նոյնպէս Բարիզի բժշկական վարժարանէն վկայեալ աստանապոյժ է։ Հետեւաբար այդ բարեգործ և հանրածանօթ վարպետին մահէն յետոյ, մայրաքաղաքիս հասարակութիւնք պիտի կարենայ օգտիլ նորա որդւոյն Պ. Ցօրինեի հմտութիւնէն։

Պ. Ցօրինեի՝ քան առաջնոյն պատրաստ է իրեն դիմող հիւանդները դարմանել, իւր տան մէջ, Բերա, Սամալը Մէճիա փողոց, թիւ 17, ամեն օր երբ առաւօտեան ժամը 9էն մինչեւ երեկոյեան ժամ 5։

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՍՈՒՆ ՆՊԱՐԵՂԻՆՈՑ

Պալըք—քարտէր Թահսին խոջա թիւ 39

ՃԼԷՊ ԴԷՄ ՈՐ ԴԷՄ ԱՊԷՒԵՐԷՆ

Մեկնող էֆ. Տէօքմէճեանի վաճառատան մէջ կը գտնուին նպարեղինաց վերաբերեալ ամեն տեսակ ապրանքներ, որպիսիք են, խաղող՝ սովորական, լաւ և ընտրագոյն (մարթինիքա)· շաքար՝ Մարսիլիոյ և Թրէսաէի· այլ և այլ տեսակ ըստրամաչէնիներէ գատ, Ֆրանսական բուն Ֆուրնիէ· Սիպիրի թարմ և ընտիր իւղ· Նարօլիի մաքարոն· ձէյնօվայի և Նարօլիի չէրիսյէ· բրինձ՝ Մախսուսէ և Ռիզօն· լուբիա և սիսեռն՝ եփուն և խիստ հավ մեղ· անուշեղէնի և խմորեղէնի յատուկ լաւագոյն ալիւր· օսլայ (նիշասթա) և ադարօթ· Քանտիոյ և Այվալըքի ընտիր աճառ· Լոնտոնի և Մարսիլիոյ քօլա· Ամերիկայի քարիւղ (կաղ)· Լոնտոնի ընտիր լեզուկ (չիվիտ)· քօնեաք և այլ ոգելից ըսվալիք· օսառ· թարմ ըսթաքոզ և սարտին· Այվալըքի ընտիր ձէթ· թարխանա և պուլիուր· մէկ խօսքով, սոյն վաճառատան մէջ կը գտնուի ամեն տեսակ ներոյթը լաւագոյն այն պիտանի բաներու, որք առեւտրական սոյն ճիւղին կը վերաբերին գլխաւորապէս։

Ամեն յանձնարարութիւն կը կատարուի ուղղութեամբ և կանոնաւորապէս։

Գիները խիստ չափաւոր են։ ԱԳԱՌԻՆ ԶԿԱՅ։

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՅՑԵՏՈՄՍԵՐՈՒ

Կը պատրաստուին ամենայն քարդերու վրայ զանազան գրերով, ի գին 100 հատ 10 դահեկան։

Փափաքողք դիմելու են Արամեան տպարան, Զաղմաճիրլար Յակոբեան խան։

ԱԶԴ

ԱԿՌԱՅԻ ՅԱՒ ԶԷՐ ՈՒՆԵՆԱՐ ԵԹԷ ԳՈՐԾԱԾԷՔ

(Ժիրօնտի) Սուլթան դաւառին Պէնէտիկ եան Կրօնաւորաց, Ակռայ մաքրող փոշին կամ դեղը որ 1880ին Գրիւսէլի մէջ 2 ոսկի միտալ առած է, ինչպէս նաեւ մեծ մրցանակներ· այս դեղը հնարած է 1373ին Բիեր Պուրսօ Գրանսացի Կրօնաւորը։

ԶԵՆՕԳԻԻ ՋՈՒՐ

Որուն՝ մրցմամբ չի կրնար հաւասարիլ ոչ մէկ դեղ· մաքրուն իրենց բնական գոյնը տալու մասին։ Արդիւնքը փիչ օրուան մէջ կերեւի յաջող կերպով։ Գործածութիւնը խիստ դիւրին է· Ներկ մը չէ այս, այլ լուացման ջուր մը, որ մաղերը կը պահպանէ եւ կը զօրացնէ, գոյն տալով։

ԼԱՆՀՕՐԻ ԲՈՒՏՐԱ

Փայլուն, փափուկ, թափանցիկ և ընտիր բուտրա մ'է որ շարունակ գործածուելով մարթը կը դեղեցկացնէ և կը փայլեցնէ, ո՛և է այլայլումէ զերծ պահելով զայն։ Խիստ փոքր մաս մը բաւական է ամբողջ երեկոյթի մը համար։ Փափուկ վիտրեայ վրձինով կը գործածեն զայն և ապա կը սրբեն նուրբ կտաւով մը կամ կոկուղ վրձինով։

ՎԱՅՐԿՆԵԱԿԱՆ ՆԵՐԿ Տօքթ. Բիշարտի

Վայրկենական կերպով մաղերը և մօրուքը ներկելու համար կատարելագործեալ բաղադրութիւն մէ, որ մարթին վրայ բիծ չի թողուր։

ՋՈՒՐ Տօքթ. Թոմսընի

Վայրկենական կերպով մօրուք ներկելու համար։

ԲՈՒՍԱԿԱՆ ՋՈՒՐ

Գլուխ մա